

6. D., E. 2019/8124 K. 2019/11295 T. 15.11.2019

T.C. Danıştay Başkanlığı - 6. Daire

Esas No.: 2019/8124

Karar No.: 2019/11295

Karar tarihi: 15.11.2019

TEMYİZEDEN(DAVALI): Yeşil Vergi Dairesi Müdürlüğü - BURSA

VEKİLİ: Av. K1

A1

KARŞITARAF(DAVACI): F1 Yüzey İşlemler San. ve Tic. Ltd Şti

VEKİLİ: Av. K2

A2

İSTEMİN KONUSU :Bursa 3. İdare Mahkemesinin 20/11/2015 tarih ve E:2015/276, K:2015/1276sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istem:Davacı şirket adına çevre izni almadan faaliyette bulunduğu tespit edildiğinden bahisle 2872 sayılı Çevre Kanununun 20. maddesinin (b) bendi uyarınca, Bursa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğünün 21/08/2014 tarih ve 11012 sayılı işlemi ile verilen 42.232,00-TL idari para cezasının tahsili amacıyla düzenlenen 26.01.2015 tarih ve 20150126665030000018 takip numaralı ödeme emrinin iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti:Temyize konu kararda; ödeme emrinin düzenlendiği 26.01.2015 tarihi itibarıyla ortada kesinleşmiş bir amme alacağının bulunmaması nedeniyle, ödeme emri düzenlenmesinde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI :2872 sayılı Çevre Kanununun 25. maddesi uyarınca, dava açılmasının idarece verilen cezanın tahsilini durdurmayacağı, kesinleşme şartı aranmadığı belirtilerek, kararın bozulması gerektiği ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI :Savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ K3'İN DÜŞÜNCESİ :Temyiz isteminin kabulü ile Mahkeme kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince, Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY :

2872 sayılı Çevre Kanununa muhalefet ettiği bahisle, Bursa Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün 21.08.2014 tarih ve 11012 sayılı kararı ile davacı şirkete idari para cezası verildiği, bu işlemin iptali istemiyle açılan davanın Bursa 3. İdare Mahkemesi'nin 28/03/2019 tarih ve E:2018/1169, K:2019/352 sayılı kararıyla reddine karar verildiği, bu kararın Dairemizin 15.11.2019 günlü, E:2019/15823, K:2019/11294 sayılı karar ile onandığı, anılan para cezasının tahsili amacıyla dava konusu 26.01.2015 tarih ve 2015/18 sayılı ödeme emrinin düzenlendiği anlaşılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanununun 54. maddesinde; ödeme müddeti içinde ödenmeyen amme alacağının, tahsil dairesince cebren tahsil olunacağı, aynı Kanununun 55. maddesinde; kamu alacağını vadesinde ödemeyenlere yedi gün içinde borçlarını ödemeleri veya mal bildiriminde bulunmaları hususunda bir ödeme emri tebliğ olunacağı; 58. maddesinde ise, kendisine ödeme emri tebliğ olunan şahsın, böyle bir borcu olmadığı, veya kısmen ödediği veya zamanaşımına uğradığı iddialarıyla, tebliğ tarihinden itibaren yedi gün içinde dava açabileceği öngörülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanununun "İdarî yaptırımların uygulanması, tahsil usûlü ve itiraz" başlıklı 25. maddesinin ikinci fıkrasında; "İdarî yaptırım kararlarına karşı tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde idare mahkemesinde dava açılabilir. **Dava açmış olmak idarece verilen cezanın tahsilini durdurmaz.**" hükmüne; üçüncü fıkrasında ise; "İdarî para cezalarının tahsil usûlü hakkında 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır." hükmüne yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Yukarıda yer verilen,2872 sayılı Çevre Kanununun 25. maddesinin ikinci fıkrasında, idari yaptırım kararlarına karşı dava açılmış olmasının cezanın tahsilini durdurmayaacağı açık bir şekilde belirtilmiş olup, bu düzenleme uyarınca, idari yaptırıma konu cezanın, ilgisine tebliğinden itibaren mevzuatta öngörülen vadede ödenmemesi durumunda, cezanın iptali istemiyle dava açılması halinde de borcun kesinleşmesi beklenilmeksizin 6183 sayılı Kanun hükümleri uyarınca cezanın takip ve tahsili yoluna gidilebilecektir.

Çevre para cezalarının tahsili konusunda getirilen istisnai nitelikteki bu düzenleme dışında, aynı Kanunun 25. maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan, idari para cezalarının tahsili usulü hakkında Kabahatler Kanununun uygulanacağına ilişkin hükmün ise, Çevre Kanununun 25. maddesinin 2. fıkrasında yer alan, ilgili tahsil dairesinin, vadesinde ödenmeyen idari para cezasına karşı açılan davaların kesinleşmesinin beklenmeyeceği yolundaki **özel düzenleme** dışındaki 5326 sayılı Kabahatler Kanununda öngörülen diğer usul ve esaslar dahilinde borcun tahsili işlemlerinin yürütülmesine ilişkin olduğu sonucuna varılmaktadır.

Nitekim Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 25/03/2019 tarihli, E:2018/3454, K:2019/1304 sayılı kararı ile 22/11/2018 tarihli, E:2017/2095, K:2018/5167 sayılı kararı da bu yönde olup, istikrar kazanan söz konusu kararlar da dikkate alındığında, Çevre Kanunundan kaynaklı idari para cezalarının tahsili amacıyla ödeme emri düzenlenebilmesi için para cezasının kesinleşme şartının bulunmadığı görülmektedir.

Bu itibarla, işin esasının incelenmesi suretiyle bir karar verilmesi gerektiğinden, kamu alacağının henüz kesinleşmediği gerekçesiyle dava konusu ödeme emrinin iptaline ilişkin temyize konu İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

- 1.2577 sayılı Kanununun 49. maddesine uygun bulunan davalının temyiz isteminin kabulüne,
2. Dava konusu işlemin yukarıda özetlenen gerekçeyle iptaline ilişkin temyize konu Bursa 3. İdare Mahkemesinin 20/11/2015 tarih ve E:2015/276, K:2015/1276 sayılı kararının **BOZULMASINA**,
3. Dosyanın anılan Mahkemeye gönderilmesine,
4. 2577 sayılı Kanunun (Geçici 8. maddesi uyarınca uygulanmasına devam edilen) 54. maddesinin 1. fıkrası uyarınca bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere 15/11/2019 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Danıştay 10. Daire

Esas No : 1994 / 7800

Karar No : 1995 / 4615

Karar Tarihi : 19.10.1995

İstemin Özeti: Davacıya ait içkili lokantanın faaliyetten men edilmesine dair 10.5.1994 tarih ve B.05.I.EGM.4.26.0044 Sayılı işlemin iptali istemiyle açılan dava sonunda İdare Mahkemesince davaya konu işlemin iptali yolunda verilen kararın davalı idare tarafından temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Onuncu Dairesince gereği düşünüldü:

KARAR : 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31 . maddesinin yollamada bulunduğu H.U.M.K.'nun 54 . maddesi uyarınca, davaya konu işlem ile faaliyetten men'ine karar verilen işyerinin bulunduğu binada kat maliki olan A. U.'nun, davaya, davalı idare yanında katılmak yolundaki istemi, Başkan E. D. ile Üye H. Y.'ın İdare Mahkemesi kararının temyizen incelenmesi aşamasında davaya müdahale isteminde bulunulamayacağı ayrışık oyuyla kabul edilerek işin esasına geçildi:

Dava, davacıya ait içkili lokantanın 2559 Sayılı Kanunun 8 (f) maddesi uyarınca faaliyetten men edilmesine dair işlemin iptali istemiyle açılmıştır. Açılan bu dava sonunda, İdare Mahkemesi tarafından, 2559 Sayılı Kanunun 8 (f) maddesinde; kapatmayı veya faaliyetten men'i icap ettiren sebeplerin mahkemeye intikal ettirilecek hallerden ise altı ay, değilse üç aydan fazla kapatma veya faaliyetten men'e karar verilemeyeceği hükmünün yer aldığı davaya konu olayda, içkili lokantada yüksek sesle müzik çalınması sebebiyle kat maliklerinin bir kısmının şikayeti üzerine işyeri sahibinin bir kaç kez uyarıldığı ve işyerinin bir defa üç gün süreyle kapatıldığı anlaşıldığı, bu halde üç veya altı aya kadar kapatma cezaları uygulama imkanı varken işyerinin faaliyetten men'inin fiil ile ceza arasında dengesizlik doğurduğu gerekçesiyle davaya konu işleminin iptaline karar verilmiştir.

Davalı idare yerinde olmadığını ileri sürdüğü anılan idare mahkemesi kararının temyizen incelenerek bozulmasını istemektedir.

2872 Sayılı Çevre Kanununun Gürültü başlıklı 14. maddesinde; kişilerin huzur ve sükununu, beden ve ruh sağlığını bozacak şekilde yönetmelikte belirtilen standartlar üzerinde gürültü çıkartılmasının yasak olduğu, fabrika, atölye, işyeri, eğlence yeri, hizmet binaları, konutlar ve ulaşım araçlarında gürültünün asgariye indirilmesi için gerekli önlemlerin alınacağı belirtilmiştir. Aynı Kanunun 15. maddesinde ise; bu kanunda yazılı yasaklara aykırı hareket eden veya kanunla belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen kurum, kuruluş ve işletmelere mahallin en büyük mülki amirinin, bu yasaklara aykırı faaliyeti düzeltilmek ve kanunda belirtilen yükümlülükleri yerine getirmek üzere esasları yönetmelikle belirlenen yeteri kadar bir süre vereceği, bu süre içinde yasaklara aykırı hareket ve yükümlülüğü yerine getirmemekten dolayı ayrıca ceza verilmeyeceği, bu süre sonunda bunları yapmayan kurum kuruluş ve işletmelerin faaliyeti, yasağın veya yerine getirilmeyen yükümlülüğün çeşit ve niteliğine göre kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak durdurulacağı öngörülmüştür.

Anılan yasa hükmüne dayalı Gürültü Kontrol Yönetmeliği'nin 17. maddesinde, Gerek bahçeli gazino, kahvehane, diskotek, dans salonları, lunaparklar, piknik yerleri, düğün salonları, açık hava sinemaları, klüpler, lokantalar, barlar, dükkanlar gibi kamuya açık yerlerde ve gerekse konutlar, bahçe ve balkonlar, avlular gibi özel yerleşim alanlarında elektronik olarak yükseltilmiş müzik seslerinin ses seviyelerinin kaynağın hemen yakınında 90 DBA'yı aşamaz. Yerleşme bölgelerinde konutlar, oteller gibi dinlenme tesisleri ve diğer hassas yapıları bulunduğu çevrelerde yayılan bu seslerin değeri, mevcut arka plan gürültüsü düzeylerini 5 DBA'dan fazla aşamayacak biçimde kontrol altına alınır kuralı yer almıştır.

Söz konusu Yönetmeliğin; 13. maddesinde, yukarıda değinilen 17. maddeye uyulmak ve kapalı eğlence yerinin dış kapısına, ses düzeninin devamlı duyma bozukluğuna yol açabileceği biçiminde ikaz levhası asıldığında, gürültü düzeyi için bir sınırlamanın söz konusu olamayacağı belirtilmiş, 20. maddesinde ise; radyo, televizyon setleri, müzik aletleri ve benzeri aletlerin oturma alanları ve yakın çevresi ile gürültüye hassas bölgelerde gürültü rahatsızlığı verecek şekilde 24.00-07.00 saatleri arasında çalmak, gürültü yasakları arasında sayılmıştır.

Aktarılan gürültü yasaklarına uyulmaması halinde uygulanacak yaptırımlar yönetmeliğin 32/G maddesinde düzenlenerek, işyeri ve eğlence yeri sahiplerine mahallin en büyük mülki amirince verilecek bir aylık süre zarfında durumun düzeltilmemesi halinde müesseselerin kısmen veya tamamen, süreli veya süresiz olarak kapatılacağı öngörülmüştür.

Görüldüğü üzere, gerek 2559 Sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanunu, gerekse 2872 Sayılı Çevre Kanunu uyarınca, işyeri ve eğlence yerleri üzerinde mahallin en büyük mülki amirinin denetim yetkisi bir birini tamamlar biçimde düzenlenmiştir. Dolayısıyla 2559 Sayılı Yasada öngörülen yöntem uygun olarak açılarak bu yasa da yer alan kurallara uygun faaliyette bulunulsa dahi işyerinin, Çevre Kanununda öngörülen yasaklamaları ihlali halinde süreli veya süresiz olarak mahallin en büyük mülki amirince kapatılabileceği açık bulunmaktadır.

Konutların bulunduğu binanın bodrum katında içkili lokanta olarak ruhsata bağlanan ve kat maliklerinin şikayeti sonrası, kapanış saatlerine uyulması ve müzik ses ayarlaması yapılması istenilen işyerinde, İl Sağlık Müdürlüğüne yapılan ölçümde, gürültü değerlerinin, Gürültü Kontrol Yönetmeliğinde yatak odası için öngörülen sınır değeri aştığı, ölçüm değeri arasındaki farkın yine yönetmeliğin 17. maddesinde öngörülen 5 dbA'lık değeri de geçtiğinin belirlendiği, bu saptama üzerine, müzik aletlerini kaldırarak ruhsat şartlarına uygun faaliyette bulunulmasının Valiliğin 15.7.1993 tarihli onayıyla davacıdan istenildiği, kat maliklerin şikayetinin devam ettiği, yapılan incelemede ses izolasyonunun yapılmadığı belirlenen iş yerinin 2559 Sayılı Kanunun ek 8 (f) maddesi uyarınca 4.4.1994 tarihinde üç gün süreyle kapatıldığı, 29.4.1994 tarihinde yapılan ölçümde, işyerlerinin üst katında bulunan muayenehanede, gürültü seviyesinin 60-65 dbA olarak belirlendiği ve yasakların uyulmadığının tekrar belirlenmesi halinde ruhsatının iptal edileceği ihtarıyla, işyerinin 13.5.1994 tarihinde 3 gün süreyle kapatıldığı, son olarak 24.5.1994 tarihinde saat 00.30 da yüksek sesle müzik yayını yapıldığının belirlendiği ve davaya konu işlemle 2559 Sayılı Kanunun 8 /f maddesi uyarınca içkili lokantanın faaliyetten men edildiği anlaşılmaktadır.

Daha önce yapılan gürültü ölçümünde, davacının işlettiği işyerinde müzik yayını sırasında belirlenen değerin Gürültü Kontrol Yönetmeliği'ndeki 90 dbA değerini aşmadığı belirlenmiş ise de; 20.6.1993 tarihinde yapılan ölçümde gürültü yasaklarına uymadığı 24.5.1994 tarihinde yapılan incelemede, saat 00.30'da müzik yayını sürdürdüğü belirlenen işyerinin; Gürültü Kontrol Yönetmeliği'nin 17. ve 20. maddesinde öngörülen gürültü yasaklarına uyulmadığı ve uyarılara rağmen faaliyetini bu şekilde sürdürdüğü açık olup, yukarıda aktarılan mevzuatın verdiği yetkiye dayanılarak mahallin en büyük mülki amirince kapatılmasında, sonucu itibarıyla hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, davalının temyiz isteminin kabulüne, idare Mahkemesi'nin kararının **BOZULMASINA**, dava dosyasının yeniden karar verilmek üzere anılan mahkemeye gönderilmesine 19.10.1995 tarihinde oybirliği ile karar verildi.

14. D., E. 2015/9116 K. 2018/723 T. 16.2.2018

T.C. Danıştay Başkanlığı - 14. Daire

Esas No.: 2015/9116

Karar No.: 2018/723

Karar tarihi: 16.02.2018

İstemin Özeti : İzmir 5. İdare Mahkemesinin 14/05/2015 günlü, E:2014/1238, K:2015/882sayılı kararının; usul ve yasaya uygun olmadığı ileri sürülerek bozulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Savunma verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi :K1

Düşüncesi : Temyiz isteminin kabulü ile Mahkeme kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Ondördüncü Dairesince, işin gereği görüşüldü:

Dava; İzmir İli, Bayraklı İlçesi, A1 Bulvarı üzerinde bulunan "X1" isimli işletmede Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi yönetmeliğinin 24/ç maddesinin ihlal edildiğinden bahisle 2872 sayılı Çevre Kanununun 20/h ve 23. maddeleri uyarınca para cezası verilmesine ilişkin 08/07/2014 günlü, 527 sayılı Bayraklı Belediye Encümeni Kararını iptali istemiyle açılmış, İdare Mahkemesince; bulvar üzerinde bulunan düğün salonlarından çevreye yayılan gürültü seviyesinin mevzuatta belirlenen sınır değeri aştığının yapılan gürültü ölçümü neticesinde sabit olduğu, X1 isimli düğün salonuna 2872 sayılı Çevre Kanununun 20/h maddesi uyarınca idari para cezası verilmesinde hukuka aykırılık bulunmamakta ise de; tekerrür hükümlerinin verilmesine dayanak alınan para cezası kararlarının İzmir 2. İdare Mahkemesinin 05/12/2014 günlü, E:2014/324, K:2014/1486 sayılı ve 05/12/2014 günlü, E:2014/124, K:2014/1486 sayılı kararları ile iptal edildiği, bu nedenle, dava konusu para cezasının tekerrür hükümleri uygulanmak suretiyle verilmesinde hukuka uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin iptaline karar verilmiş, bu karar, davalı idare vekili tarafından temyiz edilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanununun 1. maddesinde; bu Kanunun amacının, bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamak olduğu, 20. maddesiyle eylemlerin niteliğine göre ceza miktarları belirlenmiş ve (h) bendinde; bu Kanunun 14. maddesine göre çıkarılan yönetmelikle belirlenen önlemleri almayan veya standartlara aykırı şekilde gürültü ve titreşime neden olan fabrika, şantiye ve eğlence gürültüsü için 12.000 Türk Lirası idarî para cezası verileceği, **23. maddesinde ise; bu Kanunda belirtilen idarî para cezalarının, bu cezaların verilmesini gerektiren fiillerin işlenmesinden itibaren üç yıl içinde birinci tekrarında bir kat, ikinci ve müteakip tekrarında iki kat artırılarak verileceği** hüküm altına alınmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanunuyla çevrenin korunması, iyileştirilmesi ve kirliliğinin önlenmesi amacıyla özel, kamu ve tüzel kişiliklerin uyması gereken kurallar belirlenmiş ve bu kurallara uymayanlara ise 20.

maddesiyle her bir fiile uygulanacak idari yaptırımlar, 23. maddesiyle de yaptırıma konu fiillerin tekerrürü halinde cezanın arttırımına ilişkin uygulanacak kurallar belirlenmiştir. Bu kurallara göre, idareler öncelikle idari yaptırıma konu fiilin işlenip işlenmediğini belirleyip, işlenmiş ise muhatabın özel veya tüzel kişi olmasına göre fiilin karşılığı olan idari yaptırıma karar verdikten sonra, ilgili kişi daha önce aynı fiili 3 yıllık süre içerisinde birinci kez işlemesi durumunda bir kat ve birden çok kez tekrar etmiş ise iki kat arttırmak suretiyle uygulayacaktır. Dolayısıyla fiilin tekerrürü halinde ilgililer hakkında tesis edilen işlem; idari yaptırım kararı ve tekerrür hükümlerinin uygulanması şeklinde iki aşamadan oluşmaktadır. Bu nitelikteki idari para cezalarının dava konusu yapılması halinde yargı mercilerince öncelikle isnat edilen fiilin işlenip işlenmediğinin tespit edilerek yasanın 20. maddesinde belirlenen idari yaptırımın uygulanmasının yerinde olup olmadığına karar verdikten sonra ayrıca tekerrür hükümlerinin uygulanmasının hukuka uygun olup olmadığı hakkında da karar verilmesi, dolayısıyla mahkeme tarafından yapılacak yargılama sonucunda idari yaptırıma ilişkin yasa maddesinin hukuka aykırı bir şekilde uygulandığının tespit edilmesi halinde idari para cezası ve buna bağlı tekerrür uygulamasını içeren işlemin tamamının iptaline; söz konusu fiile idari yaptırıma ilişkin hükümlerin hukuka uygun bir şekilde uygulandığının tespiti halinde ise tekerrür hükümleri yönünden inceleme yapılarak ayrıca bir karar verilmesi gerekmektedir.

Dosyanın incelenmesinden; İzmir İli, Bayraklı İlçesi, A1 Bulvarı üzerinde işletilmekte olan işyerinde Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi yönetmeliğinin 24/ç maddesinin ihlal edildiğinden bahisle, 2872 sayılı Çevre Kanununun 20/h maddesi uyarınca idari para cezası verildiği, aynı fiilin daha öncede işlendiği gerekçesiyle Kanunun 23. maddesinde belirtilen tekerrür hükümleri uygulanarak işlem tesis edildiği, bu işlemin iptali istemiyle açılan davada, Mahkemece; X1 isimli düğün salonuna ilişkin olarak 2872 sayılı Çevre Kanununun 20/h maddesi uyarınca idari para cezası verilmesinde hukuka aykırılık bulunmamakta ise de; tekerrür hükümlerinin uygulanmasına dayanak para cezası kararlarının İzmir 2. İdare Mahkemesinin 05/12/2014 günlü, E:2014/324, K:2014/1486 sayılı ve 05/12/2014 günlü, E:2014/124, K:2014/1485 sayılı kararlarıyla iptal edildiği, dava konusu para cezasının tekerrür hükümleri uygulanmak suretiyle verilmesinde hukuka uygunluk bulunmadığı gerekçesiyle işlemin **tamamının** iptaline karar verildiği; İzmir 2. İdare Mahkemesinin E:2014/324, K:2014/1486 sayılı kararının, İzmir Bölge İdare Mahkemesinin 07/04/2015 günlü, E:2015/787, K:2015/715 sayılı kararıyla onandığı, karar düzeltme isteminin ise reddildiği; E:2014/124, K:2014/1485 sayılı kararın ise Dairemizin 16/02/2018 günlü, E:2015/3092, K: 2018/717 sayılı kararıyla onandığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, İdare Mahkemesince, öncelikle dava konusu idari para cezasının esas yönünden yapılacak hukuki değerlendirme sonucunda, cezanın esasının hukuka uygun bulunması durumunda, para cezasının esas yönünden hüküm kurulduktan sonra tekerrüre ilişkin kısmı yönünden ayrıca bir hüküm kurulması gerekirken, işlemin esasına ilişkin kısmının hukuka uygun bulunmasına rağmen bu kısım hakkında bir hüküm kurulmaksızın, tekerrüre ilişkin kısmın hukuka aykırı olduğundan bahisle **işlemin tamamının iptaline karar verilmesinde** hukuki isabet bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; İzmir 5. İdare Mahkemesinin 14/05/2015 günlü, E:2014/1238, K:2015/882 sayılı kararının **BOZULMASINA**, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen günden itibaren 15 gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere, **16/02/2018** tarihinde oybirliği ile karar verildi.

6. D., E. 2019/16090 K. 2022/3245 T. 17.3.2022

T.C. Danıştay Başkanlığı - 6. Daire

Esas No.: 2019/16090

Karar No.: 2022/3245

Karar tarihi: 17.03.2022

T.C.

DANIŞTAY

ALTINCI DAİRE

Esas No : 2019/16090

Karar No : 2022/3245

DAVACI : ...

VEKİLLERİ : Av. ...

Av. ...

DAVALI : ... Bakanlığı - ANKARA

VEKİLİ :, Hukuk Müşaviri (E-Tebligat)

DAVANIN KONUSU : Yabani orkide (salep) bitkisi toplandığından bahisle, 2872 sayılı Çevre Kanununun 9. maddesinin (f) bendi ile 20. maddesinin (k) bendi uyarınca davacıya 60.163,00-TL idari para cezası verilmesine ilişkin 08/03/2019 tarih ve 2019/02 sayılı Tarım ve Orman Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü Samsun Şube Müdürlüğü işlemi ile (mülga) Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin 23. maddesinin 4. fıkrasının iptali istenilmektedir.

DAVACININ İDDİALARI : Davacı, salep üreticisi olduğunu, salep soğanlarını hukuka uygun şekilde topladığını, doğadan salep toplama izin belgesinin mevcut olduğunu, dava konusu işlemle suçta ve cezada orantılılık ilkesinin ihlal edildiğini, 2872 sayılı Çevre Kanununun 9. maddesinin (f) fıkrası ile 20. maddesinin (k) fıkrasının iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulması gerektiğini ileri sürmektedir.

DAVALININ SAVUNMASI :

Öncelikle, usule ilişkin olarak, davacının, dava konusu işlemlerin iptalini istemekte menfaatinin bulunup bulunmadığının ve davanın dava açma süresi içinde açılıp açılmadığının resen araştırılması, yasal süre

içinde açılmadığının tespiti halinde, davanın süre aşımı nedeniyle reddedilmesi gerektiği ileri sürülmüştür.

Esasa ilişkin olarak ise; davacının olay tarihi itibarıyla geçerli bir izni olmadığı, (mülga) Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin 8. maddesi uyarınca salep türlerinin doğadan toplanmasının yasak olduğu, aynı Yönetmeliğin 23. maddesinin 4. fıkrası uyarınca doğadan izinsiz ve kaçak toplama yapan kişi ve kuruluşlara Çevre Kanunu uyarınca işlem yapılacağı, (mülga) Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmelik kapsamında doğal çiçek soğanlarının üç gruba ayrıldığı, birinci grupta "Türkiye'de endemik olan, nesilleri tehlike altında bulunan ve doğadan toplamak suretiyle ihraç edilmesi yasak olan çiçek soğanları"nın yer aldığı, salep türlerinin tamamının bu grup kapsamında yer aldığı, 12/12/2018 tarih ve 30623 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Doğal Çiçek Soğanlarının 2019 Yılı İhracat Listesi Hakkında Tebliğin 4. maddesinin 1. fıkrasının (a) bendi ile salep familyası türlerinin yumru ve droglarının da (toz, tablet ve her türlü formda) ihracatının yasaklanmış olduğu, salep soğanlarının toplanmasının aynı zamanda 2872 sayılı Çevre Kanununun 9. maddesinin (f) bendi ile de yasaklanmış olduğu, 2872 sayılı Çevre Kanununun 9. maddesinin (f) bendinde belirtilen esaslara ve yasaklara aykırılığın aynı Kanunun 20. maddesinin (k) bendi uyarınca cezalandırılacağı savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ : Davacı tarafından 23. maddesinin 4. fıkrasının iptali istenilen 19/07/2012 tarih ve 28358 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin 21/03/2017 tarih ve 30014 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Doğal Çiçek Soğanlarının Doğadan Toplanması, Üretimi ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin 23. maddesiyle yürürlükten kaldırıldığı anlaşıldığından dava konusu Yönetmelik hükmü yönünden karar verilmesine yer olmadığına karar verilmesi gerektiği, davacıya idari para cezası verilmesine ilişkin dava konusu işlem, işlemin 2872 sayılı Çevre Kanununun 9. maddesinin (f) bendinde belirtilen esaslara ve yasaklara aykırı davranılması nedeniyle aynı Kanunun 20. maddesinin (k) bendi uyarınca tesis edildiğinin anlaşılması nedeniyle dava konusu işlem yönünden davanın reddine karar verilmesi gerektiği düşünülmektedir.

DANIŞTAY SAVCISI ...'IN DÜŞÜNCESİ : Dava , davacı tarafından, yabancı orkide (salep) bitkisi toplandıktan bahisle, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9. maddesinin (f) bendi ile 20. maddesinin (k) bendi uyarınca 60.163,00-TL idari para cezası verilmesine ilişkin 08/03/2019 tarih ve 2019/02 sayılı Tarım ve Orman Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü Samsun Şube Müdürlüğü işlemi ile (mülga) Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin 23/4. maddesinin iptali istemiyle açılmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9. maddesinin (f) bendinde, "Biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilirliğinin sağlanması bakımından nesli tehdit veya tehlike altında olanlar ile nadir bitki ve hayvan türlerinin korunması esas olup, mevzuata aykırı biçimde ticarete konu edilmeleri yasaktır." hükmüne; 20. maddesinin (k) bendinde, "Bu Kanunun 9 uncu maddesinin (a) bendinde belirtilen hususlara aykırı olarak biyolojik çeşitliliği tahrip edenlere, (...), (f) bendinde belirlenen esaslara ve yasaklamalara aykırı davranışlara 20.000 Türk Lirası, ... idarî para cezası verilir." düzenlemesine yer verilmiştir.

19.07.2012 tarih ve 28358 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan (mülga) Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin "İhracat Yönünden Doğal Çiçek Soğanlarının Sınıflandırılması" başlıklı 7. maddesinin 1. fıkrasında "İhracat yönünden doğal çiçek

soğanları, a) Türkiye’de endemik olan, nesilleri tehlike altında bulunan ve doğadan toplamak suretiyle ihraç edilmesi yasak olan çiçek soğanları, b) Doğadan toplanması, üretimi, hasadı ve ihracatı kotaya tabi olan çiçek soğanları, ..." olarak ifade edilmiş, 4. fıkrasında, "Birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen çiçek soğanlarının üretici veya firma tarafından üretilmesi için doğadan materyal toplanması, Teknik Komite kararı doğrultusunda Bakanlığın iznine tabidir." düzenlemesine; "İhracat Listesinin İlanı" başlıklı 8. maddesinde, "Teknik Komite kararı ile doğadan toplanarak ihracatı yasak olan çiçek soğanlarının cins ve türleri, kotayla sınırlandırılan çiçek soğanlarının cinsleri, türleri, ihracat miktarları ve çevre ölçüleri ile ihracatı üretimden serbest olan çiçek soğanlarının cins ve türleri Bakanlık tarafından her yıl Kasım ayı sonuna kadar belirlenir..." düzenlemesine, "İdari Yaptırımlar" başlıklı 23. maddesinin 4. fıkrasında, "Doğadan izinsiz ve kaçak toplama yapan kişi veya kuruluşlara, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca işlem yapılır." düzenlemesine yer verilmiştir.

2872 sayılı Kanununun 12. maddesinde, bu Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığının denetlenmesi yetkisinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ait olduğu, gerektiğinde bu yetkinin Bakanlıkça; il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına Denizcilik Müsteşarlığına, Sahil Güvenlik Komutanlığına, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre belirlenen denetleme görevlilerine devredilebileceği denetimlerin Bakanlığın belirlediği denetim usul ve esasları çerçevesinde yapılacağı hükmüne yer verilmiştir.

03/04/2007 günlü, 26482 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, Çevre Kanununa Göre Verilecek İdarî Para Cezalarında İhlalin Tespiti ve Ceza Verilmesi ile Tahsili Hakkında Yönetmeliğin, "Çevre Denetim Ekibinin Görevlendirilmesi" başlıklı 7. maddesinde; Çevre Kanununda belirtilen yükümlülüklerin ilgililerce yerine getirilip getirilmediğinin tespiti için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı merkez veya taşra teşkilatı ile Bakanlıkça yetki verilmiş kurum veya kuruluşların yetkili makamı tarafından usulüne uygun olarak iki veya daha fazla kişiden meydana gelen çevre denetim ekibinin görevlendirileceği, "Çevre Denetim Ekibinin Görevleri" başlıklı 8. maddesinde; çevre denetim ekibinin, çevre mevzuatı çerçevesinde; denetimi gerçekleştirmek ve çevre kirliliğinin ve/veya ihlalin nedenini belirlemekle ve durum tespitine ve/veya ihlaline ilişkin yapılan işlemleri denetim/tespit tutanağı ile belirlemekle görevli olduğu, 13. maddesinde; 2872 sayılı Çevre Kanununun ilgili hükümleri çerçevesinde Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı veya Bakanlıkça yetki verilmiş kurum veya kuruluşların yetkili makam tarafından çevre denetimi ile görevlendirilen personel tarafından yapılan denetimler sonucunda tespit edilen ihlallerle ilgili olarak, fiilleri işleyenler hakkında Ek-3’te yer alan Çevre Denetim Tutanağının; gemilerle ilgili olarak ise Ek-2’de yer alan Tespit Tutanağının düzenleneceği, belirtilen şekilde düzenlenen Çevre Denetim Tutanağı ile Tespit Tutanağının numune alınmış ise analiz sonucuna ilişkin rapor, fotoğraf, video çekimi yapılmış ise buna ilişkin kanıtlar ve ilgili diğer her türlü belgelerin de eklenmek suretiyle denetim ile görevlendirilen personelin bağlı olduğu ve idari yaptırım kararı vermeye yetkili merciye intikal ettirileceği, 14. maddesinde ise; idari yaptırım kararı vermeye yetkili merci tarafından, intikal ettirilen Çevre Denetim Tutanağı veya Tespit Tutanağı ve ilgili belgelerin değerlendirerek gerekli yaptırım kararının verileceği kuralı yer almıştır.

Uyuşmazlık konusu olayda, 26.02.2019 tarihinde Mahmutbeyli Jandarma Karakol Komutanlığı tarafından yapılan önleyici kolluk devriyesi esnasında, gidiş istikametine göre sağda yol kenarında 55 AYH 22 plakalı aracın park halinde görüldüğü ve kontrol için duran jandarma devriyesince, araç içerisinde herhangi bir kimsenin olmadığını görülmesi üzerine, devriye aracı ses yayın sisteminden ikaz yapıldığı ve araç sürücüsü araç başına çağırıldığı, Hasbi Kayacı ve Murat Kayacı isimli şahısların araç başına geldikleri, ne maksatla durakladıkları sorulduğunda, ormandan salep topladıklarını, salebin

bir kısmının araçta, bir kısmının ise ormanda olduğunu beyan ettikleri, 2018 yılına ait belge ibraz ettikleri, XI. Bölge Müdürlüğü Samsun Şube Müdürlüğü ile yapılan görüşmede şahısların belgelerinin geçerli olmadığı tespitinin yapıldığı, bu tespit üzerine 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9. maddesinin (f) bendi ile 20. maddesinin (k) bendi uyarınca 60.163,00-TL idari para cezası verilmesine ilişkin 08/03/2019 tarih ve 2019/02 sayılı Tarım ve Orman Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü Samsun Şube Müdürlüğü işleminin ve işleme dayanak (mülga) Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin 23/4. maddesinin iptali istemiyle bakılmakta olan dava açılmıştır.

(Mülga) Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin 23/4. maddesinin iptali istemi yönünden;

Dava konusu Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin, 21/03/2017 günlü, 30014 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve aynı gün yürürlüğe giren Doğal Çiçek Soğanlarının Doğadan Toplanması, Üretimi ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin 23. maddesi ile yürürlükten kaldırıldığı anlaşıldığından davaya konu Yönetmelik maddesi hakkında karar verilmesine yer bulunmamaktadır.

Davaya konu idari para cezasının iptali istemi yönünden;

Davacı tarafından izinsiz olarak ormandan salep bitkisi toplandığından bahisle, Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmelik'in 8. ve 23/4. maddeleri uyarınca dava konusu 08/03/2019 tarih ve 2019/02 sayılı işlem tesis edilmiş ise de, anılan Yönetmeliğin 21/03/2017 günlü, 30014 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan ve aynı gün yürürlüğe giren Doğal Çiçek Soğanlarının Doğadan Toplanması, Üretimi ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin 23. maddesi ile yürürlükten kaldırıldığı görülmekte olup; idari para cezası ve cezaya dayanak tespit tarihleri itibarıyla yürürlükte olmayan (mülga) bir Yönetmeliğe dayanılarak tesis edilen idari para cezası verilmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Diğer taraftan Çevre Kanunu kapsamındaki uygulamaların denetlenmesi yetkisinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ait olduğu, bu yetkinin, Bakanlıkça; il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına, Denizcilik Müsteşarlığına, Sahil Güvenlik Komutanlığına ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre belirlenen denetleme görevlilerine devredilebileceği, denetimlerin Bakanlığın belirlediği denetim usul ve esasları çerçevesinde yapılacağı, Çevre Kanununda belirtilen yükümlülüklerin ilgililerce yerine getirilip getirilmediğinin tespiti için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı merkez veya taşra teşkilatı ile Bakanlıkça yetki verilmiş kurum veya kuruluşların yetkili makamı tarafından usulüne uygun olarak iki veya daha fazla kişiden meydana gelen çevre denetim ekibinin görevlendirileceği, Çevre Kanununun ilgili hükümleri çerçevesinde Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı veya Bakanlıkça yetki verilmiş kurum veya kuruluşların yetkili makamı tarafından çevre denetimi ile görevlendirilen personel tarafından yapılan denetimler sonucunda tespit edilen ihlallerle ilgili olarak, fiilleri işleyenler hakkında Çevre Denetim Tutanağının; denetim ile görevlendirilen personelin bağlı olduğu ve idari yaptırım kararı vermeye yetkili merciye intikal ettirileceği, idari yaptırım kararı vermeye yetkili merci tarafından, intikal ettirilen Çevre Denetim Tutanağına dayanılarak yaptırım kararının verileceği anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca Jandarma Genel Komutanlığına yapılan bir yetki devri bulunmadığından, denetim yetkisi bulunmayan kurumda görevli jandarmalar tarafından düzenlenen tutanağa dayanılarak idari para cezası verilmesinde bu yönden de hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle davanın (mülga) Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin 23/4. maddesinin iptali istemi yönünden hakkında karar verilmesine yer olmadığı, davacı tarafından, yabani orkide (salep) bitkisi toplandığından bahisle, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 9. maddesinin (f) bendi ile 20. maddesinin (k) bendi uyarınca 60.163,00-TL idari para cezası verilmesine ilişkin 08/03/2019 tarih ve 2019/02 sayılı Tarım ve Orman Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü Samsun Şube Müdürlüğü işlemi yönünden iptali gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince duruşma için taraflara önceden bildirilen 16/03/2022 tarihinde, davacı vekili Av. ...'un, davalı vekili Hukuk Müşaviri ...'ın geldiği, Danıştay Savcısının hazır olduğu görülmekle, açık duruşmaya başlandı. Taraflara usulüne uygun olarak söz verilerek dinlendikten ve Danıştay Savcısının düşüncesi alındıktan sonra taraflara son kez söz verilip, duruşma tamamlandı. Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY:

Davacıya, doğada toplanması yasak olan yabani orkide (salep) bitkisini topladığından bahisle, Çevre Kanununun 9. maddesinin (f) bendi ile aynı Kanunun 20. maddesinin (k) bendi uyarınca 60.163,00-TL idari para cezası verilmiştir.

Davacı tarafından, anılan idari para cezasının ve bu cezanın dayanağı olarak gösterilen (mülga) Doğal Çiçek Soğanlarının Üretim, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin 23. maddesinin 4. fıkrasının iptali istemiyle bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

Anayasanın "Sağlık hizmetleri ve çevrenin korunması" başlıklı 56. maddesinin 1. ve 2. fıkralarında "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek Devletin ve vatandaşların ödevidir." hükmüne yer verilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanununun 1. maddesinde; "Bu Kanunun amacı, bütün canlıların ortak varlığı olan çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamaktır." hükmüne yer verilmiş, "Tanımlar" başlıklı 2. maddesinde biyolojik çeşitlilik; ekosistemlerin, türlerin, genlerin ve bunlar arasındaki ilişkilerin tamamı olarak tanımlanmıştır.

Aynı Kanunun "Çevrenin korunması" başlıklı 9. maddesinin (a) bendinde; "Doğal çevreyi oluşturan biyolojik çeşitlilik ile bu çeşitliliği barındıran ekosistemin korunması esastır. Biyolojik çeşitliliği koruma ve kullanım esasları, yerel yönetimlerin, üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının ve ilgili diğer

kuruluşların görüşleri alınarak belirlenir" hükmüne, (f) bendinde; "Biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilirliğinin sağlanması bakımından nesli tehdit veya tehlike altında olanlar ile nadir bitki ve hayvan türlerinin korunması esas olup, mevzuata aykırı biçimde ticarete konu edilmeleri yasaktır." hükmüne, 20. maddesinin (k) bendinde; "Bu Kanunun 9 uncu maddesinin (a) bendinde belirtilen hususlara aykırı olarak biyolojik çeşitliliği tahrip edenlere, (...), (f) bendinde belirlenen esaslara ve yasaklamalara aykırı davrananlara 20.000 Türk Lirası, ... idarî para cezası verilir." hükmüne yer verilmiştir.

19/07/2012 tarih ve 28358 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan (mülga) Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin 1. maddesinde; "Bu Yönetmeliğin amacı; doğada bulunan soğanlı bitki türlerinin korunması amacıyla tohum, soğan veya diğer aksamının doğadan toplanması, üretilmesi, hasadı, depolanması ve ihracatına yönelik usul ve esasları düzenlemektir." hükmüne yer verilmiş, "İhracaat Yönünden Doğal Çiçek Soğanlarının Sınıflandırılması" başlıklı 7. maddesinin 1. fıkrasında; İhracat yönünden doğal çiçek soğanları, a) Türkiye’de endemik olan, nesilleri tehlike altında bulunan ve doğadan toplamak suretiyle ihraç edilmesi yasak olan çiçek soğanları, b) Doğadan toplanması, üretimi, hasadı ve ihracatı kotaya tabi olan çiçek soğanları olarak ifade edilmiş, 4. fıkrasında; "Birinci fıkranın (a) ve (b) bentlerinde belirtilen çiçek soğanlarının üretici veya firma tarafından üretilmesi için doğadan materyal toplanması, Teknik Komite kararı doğrultusunda Bakanlığın iznine tabidir." düzenlemesine, "İhracat Listesinin İlanı" başlıklı 8. maddesinde; "Teknik Komite kararı ile doğadan toplanarak ihracatı yasak olan çiçek soğanlarının cins ve türleri, kotayla sınırlandırılan çiçek soğanlarının cinsleri, türleri, ihracat miktarları ve çevre ölçüleri ile ihracatı üretimden serbest olan çiçek soğanlarının cins ve türleri Bakanlık tarafından her yıl Kasım ayı sonuna kadar belirlenir..." düzenlemesine, "İdari Yaptırımlar" başlıklı 23. maddesinin iptali istenilen 4. fıkrasında; "Doğadan izinsiz ve kaçak toplama yapan kişi veya kuruluşlara, 09/08/1983 tarih ve 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca işlem yapılır." düzenlemesine yer verilmiştir.

21/03/2017 tarih ve 30014 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Doğal Çiçek Soğanlarının Doğadan Toplanması, Üretimi ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin "İhracat yönünden sınıflandırılması" başlıklı 7. maddesinin 1. fıkrasında; ihracat yönünden doğal çiçek soğanları, a) Türkiye’de endemik olan veya endemik olmadığı halde dar yayılışlı olan, nesilleri tehlike altında bulunan ve doğadan toplamak suretiyle ihraç edilmesi yasak olan çiçek soğanları, b) Doğadan toplanması, üretimi, hasadı ve ihracatı kotaya tabi olan çiçek soğanları olarak ifade edilmiş, 4. fıkrasında; "Birinci fıkranın (b) bendinde belirtilen çiçek soğanlarının üretici veya firma tarafından üretilmesi için doğadan materyal toplanması, Teknik Komite kararı doğrultusunda Bakanlığın ve materyalin toplandığı alanın koruma durumuna göre ilgili Bakanlığın iznine tabidir." düzenlemesine, "İhracat listesinin ilanı" başlıklı 8. maddesinde; "Teknik Komite kararı ile; a) Doğadan toplanmak suretiyle ihracatı yasak olan çiçek soğanlarının, b) İhracatı kotaya tabi olan çiçek soğanlarının ihracat miktarları ve çevre ölçülerinin, c) İhracatı üretimden serbest olan çiçek soğanlarının Bakanlık tarafından bir sonraki yıla esas olmak üzere her yıl, yıl sonuna kadar belirlenir." düzenlemesine, "İdari Yaptırımlar" başlıklı 22. maddesinin 4. fıkrasında; "Nesli tehdit veya tehlike altında olan veya nadir bulunan doğal çiçek soğanlarını doğadan izinsiz ve kaçak toplayan veya mevzuata aykırı biçimde ticarete konu eden kişi veya kuruluşlara, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca işlem yapılır." düzenlemesine yer verilmiştir.

2019 yılı için doğadan toplanarak ihracatı yasak olan çiçek soğanlarının familyalarını, cinslerini ve türlerini (...) belirlemek amacıyla 21/03/2017 tarih ve 30014 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Doğal Çiçek Soğanlarının Doğadan Toplanması, Üretimi ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin 8. maddesine

dayanılarak hazırlanan Doğal Çiçek Soğanlarının 2019 yılı İhracat Listesi Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2018/49) eki Ek-1 sayılı listede Orchidaceae (Salep) türlerinin hepsi doğadan toplanmak suretiyle ihraç edilmesi yasak olan çiçek soğanları arasında sayılmıştır.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Usul Yönünden:

Davalı idarenin usule yönelik iddiaları yerinde görülmemiştir.

Esas Yönünden:

Davacının 2872 sayılı Yasanın 9. maddesinin (f) fıkrası ile 20. maddesinin (k) fıkrasının Anayasaya aykırı olduğu yönündeki iddiası incelenmiş olup, yapılan değerlendirmede Anayasaya aykırılık iddiası yerinde görülmemiştir.

Dosyanın incelenmesinden; 26/02/2019 tarihinde Mahmutbeyli Jandarma Karakol Komutanlığı tarafından Çivril Mahallesi - Karacalar Mahallesi yolunda yapılan önleyici kolluk devriyesi esnasında, gidiş istikametine göre sağda yol kenarında 55 AYH 22 plakalı aracın park halinde görüldüğü ve kontrol için duran jandarma devriyesince, araç içerisinde herhangi bir kimsenin olmadığına görülmesi üzerine, devriye aracı ses yayın sisteminden ikaz yapıldığı ve araç sürücüsü araç başına çağırıldığı, Hasbi Kayacı ve Murat Kayacı isimli şahısların araç başına geldikleri, ne maksatla durakladıkları sorulduğunda, ormandan salep topladıklarını, salebin bir kısmının araçta, bir kısmının ise ormanda olduğunu beyan ettikleri, 2018 yılına ait belge ibraz ettikleri, XI. Bölge Müdürlüğü Samsun Şube Müdürlüğü ile yapılan görüşmede şahısların belgelerinin geçerli olmadığı tespitlerini içeren ve Mahmutbeyli Jandarma Karakol Komutanlığı personeli tarafından düzenlenen 27/02/2019 tarihli tespit tutanağı üzerine 2872 sayılı Çevre Kanununun 9. maddesinin (f) bendi ile 20. maddesinin (k) bendi uyarınca davacıya 60.163,00-TL idari para cezası verilmesine ilişkin 08/03/2019 tarih ve 2019/02 sayılı Tarım ve Orman Bakanlığı XI. Bölge Müdürlüğü Samsun Şube Müdürlüğü işleminin tesis edilmesi üzerine söz konusu işlemin ve işleme dayanak (mülga) Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin 23. maddesinin 4. fıkrasının iptali istemiyle bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

a) Yönetmelik kuralı yönünden;

Çevreyi geliştirmek, çevre sağlığını korumak ve çevre kirlenmesini önlemek hem Devlete hem de vatandaşlara Anayasanın 56. maddesi ile verilmiş bir yükümlülük olup, sağlıklı çevrenin bir göstergesi olan biyolojik çeşitlilik ile bu çeşitliliği barındıran ekosistemin korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanması için nesli tehdit veya tehlike altında olanlar ile nadir bitki ve hayvan türlerinin korunması amacıyla mevzuata aykırı biçimde ticarete konu edilmelerinin yasaklanmasına ve bu yasaklara aykırı davranışlara idari para cezası uygulanmasına ilişkin düzenlemelere çevrenin, sürdürülebilir çevre ve sürdürülebilir kalkınma ilkeleri doğrultusunda korunmasını sağlamak amacıyla çıkarılan Çevre Kanununda yer verilmiştir.

Bu kapsamda 2872 sayılı Çevre Kanununun 9. maddesinin (a) ve (b) bentlerinde yer alan esas ve yasaklara aykırı davranışların idari para cezası ile cezalandırılmaları aynı Kanunun 20. maddesinin (k) fıkrası ile hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, ülkemizin biyoçeşitliliğini korumak hedefi kapsamında doğada bulunan soğanlı bitki türlerinin korunması amacıyla bunların tohum, soğan ve diğer aksamalarının doğadan toplanması, üretilmesi hasadı, depolanması ve ihracatına yönelik usul ve esaslar Yönetmelik ile düzenlenmiş, gerek 19/07/2012 tarih ve 28358 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan (mülga) Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmelikte gerek anılan Yönetmeliği yürürlükten kaldıran 21/03/2017 tarih ve 30014 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Doğal Çiçek Soğanlarının Doğadan Toplanması, Üretimi ve İhracatına İlişkin Yönetmelikte Türkiye'de endemik olan, nesilleri tehlike altında bulunan ve doğadan toplamak suretiyle ihraç edilmesi yasak olan çiçek soğanlarının Yönetmeliğin 8. maddesinde belirtilen hükümlere göre Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından belirleneceği, doğal çiçek soğanlarını doğadan izinsiz toplayanlar hakkında 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca işlem tesis edileceği düzenlenmiştir.

Bu itibarla, he ne kadar dava konusu işlemde 19/07/2012 tarih ve 28358 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan (mülga) Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin 8. maddesine göre salep türlerinin doğadan toplanmasının yasak olduğu ve anılan Yönetmeliğin 23. maddesinin 4. fıkrası uyarınca doğadan izinsiz toplama yapanlar hakkında 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca işlem tesis edileceğinden bahsedilerek davacının 2872 sayılı Kanunun 20. maddesinin (k) fıkrası uyarınca para cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiş ise de olay tarihinde yürükte olan 21/03/2017 tarih ve 30014 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Doğal Çiçek Soğanlarının Doğadan Toplanması, Üretimi ve İhracatına İlişkin Yönetmelikte de davacının fiiline yönelik olarak aynı yasak ve yaptırımlara yer verilmiş olduğu göz önünde bulundurularak, dava, iptali istenilen Yönetmelik hükmü ile aynı düzenlemeyi içeren ve dava konusu işlem tarihinde yürürlükte olan 21/03/2017 tarih ve 30014 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Doğal Çiçek Soğanlarının Doğadan Toplanması, Üretimi ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin "İdari Yaptırımlar" başlıklı 22. maddesinin 4. fıkrasında yer alan; "Nesli tehdit veya tehlike altında olan veya nadir bulunan doğal çiçek soğanlarını doğadan izinsiz ve kaçak toplayan veya mevzuata aykırı biçimde ticarete konu eden kişi veya kuruluşlara, 9/8/1983 tarihli ve 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca işlem yapılır." düzenlemesi yönünden incelenmiştir.

Bu durumda, çevrenin korunması amacıyla Anayasa ve 2872 sayılı Çevre Kanununun yukarıda yer verilen hükümleri ile düzenlenen yükümlülük, yasak ve yaptırımlar kapsamında ve biyoçeşitliliğin korunması amacıyla doğada bulunan soğanlı bitki türlerinin korunması için çıkarılan, nesli tehdit veya tehlike altında olan veya nadir bulunan doğal çiçek soğanlarını doğadan izinsiz ve kaçak toplayan veya mevzuata aykırı biçimde ticarete konu eden kişi ve kurumlara 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca işlem yapılmasını öngören Yönetmelik hükmünde üst hukuk normuna ve hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

b) Dava konusu işleme gelince;

Davacıya idari para cezası verilmesine ilişkin işleme dayanak olarak alınan ve davacı tarafından 23. maddesinin 4. fıkrasının iptali ve yürütmesinin durdurulması istenen 19/07/2012 tarih ve 28358 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Doğal Çiçek Soğanlarının Üretimi, Doğadan Toplanması ve İhracatına İlişkin Yönetmelik, dava konusu işlemin tesis edildiği tarih itibarıyla yürürlükte bulunmayıp, 21/03/2017 tarih ve 30014 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Doğal Çiçek Soğanlarının Doğadan Toplanması, Üretimi ve İhracatına İlişkin Yönetmeliğin 23. maddesiyle yürürlükten kaldırılmıştır.

Her ne kadar, idari para cezası verilmesine dayanak olarak gösterilen ve davacı tarafından ilgili maddesinin iptali ve yürütmesinin durdurulması istenen dava konusu Yönetmelik, işlem tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılmış ise de, anılan Yönetmeliğin yerine 21/03/2017 tarih ve 30014 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren ve idari para cezası verilmesine yönelik dava konusu işlem tarihinde yürürlükte bulunan Doğal Çiçek Soğanlarının Doğadan Toplanması, Üretimi ve İhracatına yönelik Yönetmelikte de; dava konusu idari para cezası verilmesine sebep olan yabancı orkide (salep) bitkisinin toplanılmasına ilişkin davacı fiilinin yasaklanmasına yönelik aynı kurallar ve bu kuralların ihlali durumunda aynı idari yaptırımlar öngörüldüğünden, dava konusu işlemde, işlem tarihi itibarıyla yürürlükte bulunmayan Yönetmeliğin dayanak olarak gösterilmesinin, işlemin esasını etkilemeyeceği sonucuna varılmıştır.

Ayrıca, dava konusu idari para cezası verilmesine sebep olan yabancı orkide (salep) bitkisinin toplanılmasına ilişkin davacı fiilini de kapsayacak nitelikte, 9. maddesinin (a) ve (f) bentlerinde "...a) Doğal çevreyi oluşturan biyolojik çeşitlilik ile bu çeşitliliği barındıran ekosistemin korunması esastır, biyolojik çeşitliliği koruma ve kullanım esasları, yerel yönetimlerin, üniversitelerin, sivil toplum kuruluşlarının ve ilgili diğer kuruluşların görüşleri alınarak belirlenir. ...f) Biyolojik çeşitliliğin sürdürülebilirliğinin sağlanması bakımından nesli tehdit veya tehlike altında olanlar ile nadir bitki ve hayvan türlerinin korunması esas olup, mevzuata aykırı biçimde ticarete konu edilmeleri yasaktır." şeklindeki düzenlemeler ile bu düzenlemelere aykırı davranışlar hakkında 20.maddesinin (k) bendinde idari yaptırımlar öngören 2872 sayılı Kanun uyarınca da dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

Öte yandan, davacının 16/03/2022 tarihli dilekçesinde 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca Jandarma Genel Komutanlığına yapılan bir yetki devri bulunmadığından denetim yetkisi bulunmayan bir kurumda görevli Jandarma personeli tarafından düzenlenen tutanak esas alınarak para cezasına ilişkin dava konusu işlemin tesisinde hukuka uyarlık bulunmadığı ileri sürülmüş ise de 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununun 3. maddesinde, Jandarmanın, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanunların verdiği görevleri yerine getiren silahlı genel kolluk kuvveti olduğu, "Jandarmanın genel olarak görevleri"ni düzenleyen 7. maddesinde, Jandarmanın sorumluluk alanlarında emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı men, takip ve tahrik etmek, suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin dış korunmalarını yapmak, (b) ve (c) bentlerinde belirtilen görevler dışında kalan ve diğer kanun ve nizam hükümlerinin icrası ile bunlara dayalı emir ve kararlarla Jandarmaya verilen görevleri yapmakla görevli olduğu hükmüne yer verilmiştir.

Jandarmanın genel olarak görev ve sorumluluk alanının, polis ve sahil güvenlik teşkilatının görev alanının dışındaki yerler olduğu, Jandarmanın görev alanının genellikle ülkemizin kırsal kesimleri olduğu görülmektedir.

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinden; Jandarmanın sorumluluk alanlarında kamu düzenini korumak, asayiş ile kamu düzenini sağlamak, koruma ve kollamak ve bunun için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak görevinin bulunduğu, çevrenin korunmasına ve kirletilmesinin önlenmesine yönelik uygulamaların da kamu düzenine ilişkin olduğu, Çevre ve Şehircilik Bakanlığının çevre denetimi ile ilgili görevli personel kapasitesinin sınırlı olması nedeniyle geniş bir alanı kapsayan ülkenin kırsal alanlarında çevre denetiminin yeterince ve sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesinin

mümkün olmadığı da dikkate alındığında Jandarmanın Çevre Kanunu kapsamındaki konusu suç teşkil eden fiil ve uygulamaları tespit yetki ve görevinin bulunduğu kabulü gerekmektedir.

Nitekim Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 05/12/2019 tarihli, E:2019/616, K:2019/6248 sayılı kararı da bu yönde olup, görev ve sorumluluk alanı çerçevesinde jandarma personelinin Çevre Kanununa ilişkin, konusu suç teşkil eden fiil ve uygulamaları tespit etme yetkisi ve görevinin bulunduğu sonucuna varılmıştır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. DAVANIN REDDİNE,

2. Adli yardım talebi kabul edilen davada, dava ret ile sonuçlandığından 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun 339. maddesinin 1. fıkrası uyarınca kararın kesinleşmesinden sonra aşağıda ayrıntısı belirtilen ...-TL yargılama giderinin 12 eşit taksit halinde davacıdan tahsili için müzekkere yazılmasına,

3. Karar tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca duruşmalı işler için belirlenen ...-TL vekâlet ücretinin davacıdan alınarak davalı idareye verilmesine,

4. Posta gideri avansından artan tutarın kararın kesinleşmesinden sonra davacıya iadesine,

5. Bu kararın tebliğ tarihini izleyen 30 gün içerisinde Danıştay İdari Dava Daireleri Kuruluna temyiz yolu açık olmak üzere, 17/03/2022 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

6. D., E. 2019/17497 K. 2022/2862 T. 9.3.2022

T.C. Danıştay Başkanlığı - 6. Daire

Esas No.: 2019/17497

Karar No.: 2022/2862

Karar tarihi: 09.03.2022

T.C.

DANIŞTAY

ALTINCI DAİRE

Esas No : 2019/17497

Karar No : 2022/2862

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ... Hafriyat Nakliyat İnşaat Nalburiye ve Kömür Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI) : ... Büyükşehir Belediye Başkanlığı

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istem: İstanbul İli, Sultangazi İlçesi, ... Mahallesi, ... Sokak, No:... karşısına izinsiz hafriyat toprağı döküldüğünden bahisle, 2872 sayılı Çevre Kanununun 8. maddesi ile Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğı hükümlerinin ihlal edildiğı gerekçesiyle, aynı Kanunun 20. maddesinin (r) bendi uyarınca davacı şirkete 175.053,00 TL para cezası verilmesine ilişkin ... tarih ve ... sayılı İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı işleminin iptali talep edilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararında; döküm yapılan alanın araç parkı yapılmak üzere davacı şirket tarafından kiralandığı ve dökümün de arazinin tesviyesi amacıyla yapıldığı iddia edilmiş ise de, dökülen hafriyat toprağının daha sonra başka yere taşındığı, dosyadaki bilgi belgelere göre izinsiz hafriyat toprağı dökümünün sabit olduğu, tesis edilen işlemden hukuka aykırılık bulunmadığı belirtilerek, davanın reddine karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi kararının özeti: Temyiz konu kararda; istinaf incelemesine konu İdare Mahkemesi kararı ve gerekçesinin hukuka uygun olduğu, istinaf dilekçesinde ileri sürülen iddiaların ise kararın kaldırılmasını gerektirecek nitelikte olmadığı belirtilerek, istinaf talebinin reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Döküm yapılan alanın araç parkı yapılmak üzere kiralandığı ve dökümün de arazinin tesviyesi amacıyla yapıldığı, ... Belediye Başkanlığı'na bağlı personelin konuyla ilgili işlem yapması üzerine, Belediye'nin ilgili birimi ile görüşülerek, dökümü yapılan toprağın kaldırıldığı, bir çevre kirliliğinin meydana gelmediği, verilen cezanın hukuka aykırı olduğu belirtilerek, temyize konu kararın bozulması gerektiği iddia edilmiştir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI: Temyiz isteminin reddi ile usul ve hukuka uygun olan kararın onanması gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulü ile Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi kararının Dairemiz kararında belirtilen gerekçe ile bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince, Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra, 2577 sayılı Kanunun 17/2. maddesi uyarınca duruşma yapılmasına gerek görülmemekle, işin gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY :

İstanbul İli, Sultangazi İlçesi, ...Mahallesi, ... Sokak, No:.. karşısına izinsiz hafriyat toprağı döküldüğünden bahisle, 2872 sayılı Çevre Kanununun 8. maddesi ile Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği hükümlerinin ihlal edildiği gerekçesiyle, aynı Kanunun 20. maddesinin (r) bendi uyarınca davacı şirkete 175.053,00 TL para cezası verilmesine ilişkin ... tarih ve ...sayılı İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı işleminin tesis edilmesi üzerine, bakılmakta olan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 12. maddesi; bu Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Bakanlığa aittir. Gerektiğinde bu yetki, Bakanlıkça; il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına, Denizcilik Müsteşarlığına, Türkiye Çevre Ajansına, Emniyet Genel Müdürlüğüne, Jandarma Genel Komutanlığına ve Sahil Güvenlik Komutanlığına devredilir, hükmünü, 24. maddesi; bu Kanunda öngörülen idarî yaptırım kararlarını verme yetkisi Bakanlığa aittir. Bu yetki, 12. maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından da kullanılır, hükmünü içermektedir.

Bu bağlamda, Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından çıkarılan "Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları Yetki Devri" konulu ve 2008/06 sayılı Genelge ile; çevre denetim birimlerini kuran İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Adapazarı Büyükşehir Belediyesi, hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması ve bertarafı faaliyetlerini denetleme ile 2872 sayılı Çevre Kanununun "İdari Nitelikteki Cezalar" başlıklı 20. maddesinde belirtilen hükümler kapsamında idari yaptırım kararı verme konularında yetkilendirilmiştir.

03/04/2007 günlü, 26482 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan, Çevre Kanununa Göre Verilecek İdarî Para Cezalarında İhlalin Tespiti ve Ceza Verilmesi ile Tahsili Hakkında Yönetmeliğin, "Çevre Denetim Ekibinin Görevlendirilmesi" başlıklı 7. maddesinde; Çevre Kanununda belirtilen yükümlülüklerin ilgililerce yerine getirilip getirilmediğinin tespiti için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı merkez veya taşra teşkilatı ile Bakanlıkça yetki verilmiş kurum veya kuruluşların yetkili makamı tarafından usulüne uygun olarak iki veya daha fazla kişiden meydana gelen çevre denetim ekibinin görevlendirileceği, "Çevre Denetim Ekibinin Görevleri" başlıklı 8. maddesinde; çevre denetim ekibinin, çevre mevzuatı çerçevesinde; denetimi gerçekleştirmek ve çevre kirliliğinin ve/veya ihlalin nedenini belirlemekle ve durum tespitine ve/veya ihlaline ilişkin yapılan işlemleri denetim/tespit tutanağı ile belirlemekle görevli olduğu, 13. maddesinde; 2872 sayılı Çevre Kanununun ilgili hükümleri çerçevesinde Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı veya Bakanlıkça yetki verilmiş kurum veya kuruluşların yetkili makam tarafından çevre denetimi ile görevlendirilen personel tarafından yapılan denetimler sonucunda tespit edilen ihlallerle ilgili olarak, fiilleri işleyenler hakkında Ek-3'te yer alan Çevre Denetim Tutanağının; gemilerle ilgili olarak ise Ek-2'de yer alan Tespit Tutanağının düzenleneceği, belirtilen şekilde düzenlenen Çevre Denetim Tutanağı ile Tespit Tutanağının, numune alınmış ise analiz sonucuna ilişkin rapor, fotoğraf, video çekimi yapılmış ise buna ilişkin kanıtlar ve ilgili diğer her türlü belgelerin de eklenmek suretiyle denetim ile görevlendirilen personelin bağlı olduğu ve idari yaptırım kararı vermeye yetkili merciye intikal ettirileceği, 14. maddesinde ise; idari yaptırım kararı vermeye yetkili merci tarafından, intikal ettirilen Çevre Denetim Tutanağı veya Tespit Tutanağı ve ilgili belgelerin değerlendirilerek gerekli yaptırım kararının verileceği kuralı getirilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Dosyanın incelenmesinden; İstanbul İli, Sultangazi İlçesi, ... Mahallesi, ... Sokak, No:...karşısına izinsiz hafriyat toprağı döküldüğünden bahisle, 2872 sayılı Çevre Kanunu ile Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği hükümlerinin ihlal edildiği gerekçesiyle, Sultangazi Belediye Başkanlığı Zabıta Müdürlüğü personeli tarafından düzenlenen 26/05/2018 tarihli çevre denetim ve tespit tutanağına dayanılarak, anılan Kanunun 20. maddesinin (r) bendi uyarınca davacı şirkete İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından para cezası verildiği anlaşılmıştır.

Yukarıda ver verilen mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinden; Çevre Kanunu kapsamındaki uygulamaların denetlenmesi yetkisinin Çevre ve Şehircilik Bakanlığına ait olduğu, bu yetkinin, Bakanlıkça; il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına, Denizcilik Müsteşarlığına, Türkiye Çevre Ajansına, Emniyet Genel Müdürlüğüne, Jandarma Genel Komutanlığına ve Sahil Güvenlik Komutanlığına devredilebileceği, denetimlerin Bakanlığın belirlediği denetim usul ve esasları çerçevesinde yapılacağı, Çevre Kanununda belirtilen yükümlülüklerin ilgililerce yerine getirilip getirilmediğinin tespiti için Çevre ve Şehircilik Bakanlığı merkez veya taşra teşkilatı ile Bakanlıkça yetki verilmiş kurum veya kuruluşların yetkili makamı tarafından usulüne uygun olarak iki veya daha fazla kişiden meydana gelen çevre denetim ekibinin görevlendirileceği, Çevre Kanununun ilgili

hükümleri çerçevesinde Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı veya Bakanlıkça yetki verilmiş kurum veya kuruluşların yetkili makamı tarafından çevre denetimi ile görevlendirilen personel tarafından yapılan denetimler sonucunda tespit edilen ihlallerle ilgili olarak, fiilleri işleyenler hakkında Çevre Denetim Tutanağının; denetim ile görevlendirilen personelin bağlı olduğu ve idari yaptırım kararı vermeye yetkili merciye intikal ettirileceği, idari yaptırım kararı vermeye yetkili merci tarafından, intikal ettirilen Çevre Denetim Tutanağına dayanılarak yaptırım kararının verileceği anlaşılmaktadır.

Bu durumda; Bakanlıkça yetki verilmiş kurum veya kuruluşların, yetkili makam tarafından çevre denetimi ile görevlendirilen personel tarafından çevre denetimi yapılacağı, bu doğrultuda Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından 2008/06 sayılı Genelge ile İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na yetki devri yapıldığı, olayda ise, çevre denetiminin Sultangazi Belediye Başkanlığı personeli tarafından yapıldığı anlaşıldığından, Sultangazi Belediye Başkanlığına bu hususta bir yetki devri olup olmadığı araştırılmak suretiyle karar verilmesi gerekirken, eksik araştırmaya dayalı olarak verilen kararda hukuki isabet görülmemiştir.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

2577 sayılı Kanununun 49. maddesine uygun bulunan davacının temyiz isteminin kabulüne,

2. Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddine ilişkin İdare Mahkeme kararına yönelik yapılan istinaf başvurusunun reddine dair ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesince verilen ... tarih ve E:...,K:... sayılı kararının BOZULMASINA,

3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesine gönderilmesine, 09/03/2022 tarihinde, kesin olarak, oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY

(X)

Dava; 2872 sayılı Çevre Kanununun 8. maddesi ile Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği hükümlerinin ihlal edildiği gerekçesiyle, aynı Kanunun 20. maddesinin (r) bendi uyarınca davacı şirkete para cezası verilmesine ilişkin 21/06/2018 tarih ve HF180188 sayılı İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

Anayasamızın 6. maddesinde; hiç bir kimse veya organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisini kullanamayacağı, 127. maddesinde ise; mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkilerinin, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 12. maddesi; bu Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Bakanlığa aittir. Gerektiğinde bu yetki, Bakanlıkça; il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına, Denizcilik Müsteşarlığına, Türkiye Çevre Ajansına, Emniyet Genel Müdürlüğüne, Jandarma Genel Komutanlığına ve Sahil Güvenlik Komutanlığına devredilir, hükmünü,

24. maddesi; bu Kanunda öngörülen idarî yaptırım kararlarını verme yetkisi Bakanlığa aittir. Bu yetki, 12. maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından da kullanılır, hükmünü içermektedir.

Bu bağlamda, Çevre ve Orman Bakanlığı çıkarılan "Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları Yetki Devri" konulu ve 2008/06 sayılı Genelge ile; çevre denetim birimlerini kuran İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Adapazarı Büyükşehir Belediyesi, hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması ve bertarafı faaliyetlerini denetleme ile 2872 sayılı Çevre Kanununun "İdari Nitelikteki Cezalar" başlıklı 20. maddesinde belirtilen hükümler kapsamında idari yaptırım kararı verme konularında yetkilendirilmiştir.

Bu Genelgeye göre yetki devri yapılan belediyeler;

i) Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması ve bertarafı faaliyetlerini denetleme,

ii) 2872 sayılı Çevre Kanununun "İdari Nitelikteki Cezalar" başlıklı 20 nci maddesinde belirtilen hükümler kapsamında idari yaptırım kararı verme konularında yetkili olmuşlardır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 3/b maddesinde belediyenin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanı şeklinde tanımlanırken, 34/e maddesinde "Kanunlarda öngörülen cezaları vermek" belediye encümeninin görevleri arasında sayılmış, anılan Kanun'un 38. maddesinin (h) ve (p) bentlerinde de "Meclis ve encümen kararlarını uygulamak", "Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak" görev ve yetkilerinin belediye başkanına ait olduğu ifade edilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 18. maddesinde, büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri tek tek sayılmış olup, sözkonusu maddede "kanunlarda öngörülen cezaları vermek" büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri arasında belirtilmemiştir. Aynı Kanun'un 28. maddesinde ise, "Belediye Kanunu ve diğer ilgili Kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri ilgisine göre büyükşehir ve ilçe belediyeleri hakkında da uygulanır. " hükmüne yer verilmiştir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "İdarî yaptırım kararı verme yetkisi" başlıklı 22. maddesinde; "1) Kabahat dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye ilgili kanunda açıkça gösterilen idarî kurul, makam veya kamu görevlileri yetkilidir, 2) Kanunda açık hüküm bulunmayan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşunun en üst amiri bu konuda yetkilidir." hükmü yer almaktadır.

Kamu idaresinin hızlı çalışabilmesi ve çeşitli sebeplere binaen Kanun'da yetkili kılınan makam tarafından başka bir makama yetkinin devredilmesi gerekli olabilir. Yetkinin bizzat yetkili makamca kullanılması esasına bir istisna olarak ifade edilen "yetki devri" müessesesi, yasayla bir makama verilen karar alma yetkisinin, diğer bir makama aktarılması olup, doktrin ve yargısal içtihatlarla, yetki ögesinin nitelikleri dikkate alınarak geliştirilen bir takım koşul ve kurallara tabidir. Bu kriterlere uyulmadan yapılan yetki devri hukuki bakımdan geçerli sayılmayacak ve dolayısıyla bu yetki devrine dayanılarak tesis edilen idari işlemleri de geçersiz hâle getirebilecektir.

Yetki devrinin, ancak Kanunun açıkça izin vermesi halinde ve yine açıkça izin verdiği konular hakkında yapılabileceği ilgili yasalarda ve yargı içtihatlarında kabul edilmektedir. İmza yetkisinin devrinde ise, yetkili makam yetkili olduğu işlemlerden bir kısmının imzalanması yetkisini, astlarına devretmekte, imza yetkisini devralan kişi de, vekaleten görevlendirmeden farklı olarak, imza yetkisini devreden amirin görevi başında olduğu zamanlarda da bu yetkiyi kullanmaktadır. Ancak imza yetkisinin devrinde, yetki devrinden farklı olarak karar alma yetkisi imza yetkisini devreden makamda kalmaktadır.

Belediye başkanlarının da ancak yasal olarak münhasıran belediye başkanının imzalayacağı işlemler dışında olmak üzere kendilerinin imzalayacakları diğer işlemlerle sınırlı olarak imza yetkilerini devredebilecekleri şüphesizdir. Ancak belediye encümenine ait bir yetkinin belediye başkanı tarafından imza devri usulü ile devredilemeyeceği de tabidir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden; kanunlarda öngörülen para cezalarını vermekle görevli karar organının belediye encümeni, kurumun karar organlarıncı alınan kararları uygulamakla görevli yürütme organının ise belediye başkanı olduğu, 5393 sayılı Kanuna göre belediye başkanlarının diğer kanunlarla belediyelere verilen ancak meclis yahut encümen kararını gerektirmeyen yetkileri kullanabileceği, öte yandan; gerek 2872 sayılı Kanun gerek 2008/06 sayılı yetki devri genelgesinde "Belediye Başkanlıkları" ibaresi kullanılmaktaysa da, yetki devri için kurulması gereken "Çevre Denetim Birimlerinin" başkanlık makamına değil, belediye tüzel kişiliğine ait bir birim olduğu düşünüldüğünde bu ibarenin belediye tüzel kişiliğini ifade eden temsil makamının isminin kullanılmasından ibaret olduğu anlaşılmaktadır.

Keza 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 22. maddesinin 1. ve 2. fıkralarında yer alan, sırasıyla "Kabahat dolayısıyla idari yaptırım kararı vermeye ilgili kanunda açıkça gösterilen idari kurul, makam veya kamu görevlileri yetkilidir." ve "Kanunda açık hüküm bulunmayan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşunun en üst amiri bu konuda yetkilidir." hükümleri dikkate alındığında, "ilgili kanun" ibaresiyle yetki devri yapılabilecek kurum ve kuruluşların teşkilat kanunlarının kastedildiği, bu bağlamda; Belediye teşkilatını düzenleyen 5393 sayılı Kanun'un 34/e maddesiyle belediyenin vereceği cezalara ilişkin karar alma görevi açıkça belediye encümenlerine bırakılması nedeniyle, 5326 sayılı Kanun'un 22/2. maddesinde Belediye Başkanının ceza verebilmesine yönelik yetki yönünden öngörülen şartın oluşmadığı, dolayısıyla 2872 sayılı Kanun uyarınca verilecek cezalar konusundaki yetkinin yürütme organı olan belediye başkanı tarafından kullanılamayacağı açıktır.

Olayda ise, dava konusu idari para cezasının İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı adına Genel Sekreter Yardımcısı tarafından verildiği görülmektedir.

Bu durumda; yetkili Belediye Encümeni yerine Genel Sekreter Yardımcısı tarafından tesis edilen dava konusu işlemde yetki yönüyle hukuka uyarlık bulunmadığından, dava konusu işlemin iptaline karar verilmesi gerektiği, bu nedenle davanın reddi yolunda verilen İdare Mahkemesi kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun reddine ilişkin Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi kararının yukarıdaki gerekçe ile bozulması gerektiği oyuyla, aksi yöndeki çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

6. D., E. 2021/362 K. 2023/3940 T. 17.4.2023

T.C. Danıştay Başkanlığı - 6. Daire

Esas No.: 2021/362

Karar No.: 2023/3940

Karar tarihi: 17.04.2023

T.C.

DANIŞTAY

ALTINCI DAİRE

Esas No : 2021/362

Karar No : 2023/3940

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ... Ltd.

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI) : ... Büyükşehir Belediye Başkanlığı

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN ÖZETİ : Davacı şirket tarafından, 2872 sayılı Çevre Kanununun 20.maddesinin (ı) bendinin 3 numaralı alt bendi uyarınca ... Büyükşehir Belediye Başkanlığı Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığının ... tarih ve cilt no:..., sayfa no:... sayılı işlemi ile verilen 979.635,00-TL para cezasının 489.817,50-TL'lik kısmının iptali ile ödenen 489.817,50-TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte iadesi istemiyle açılan davanın reddi yolundaki ... İdare Mahkemesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun reddine dair ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararın, usul ve hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek bozulması istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Temyiz edilen kararda bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, usul ve kanuna uygun olan kararın onanması gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ ...'ÜN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin reddi ile usul ve yasaya uygun olan Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 17. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca davacının duruşma istemi yerinde görülmeyle, Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüldü:

Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairelerince verilen kararların temyiz yolu ile incelenerek bozulabilmeleri 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesinde belirtilen nedenlerden birinin bulunması halinde mümkündür.

... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesince verilen tarih ve E:..., K:... sayılı karar ve dayandığı gerekçe hukuk ve usule uygun olup bozulmasını gerektirecek bir sebep bulunmadığından, anılan kararın ONANMASINA, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 50. maddesi uyarınca, bu onama kararının taraflara tebliğini ve bir örneğinin de belirtilen İdari Dava Dairesine gönderilmesini teminen dosyanın kararı veren ilk derece Mahkemesine gönderilmesine, 17/04/2023 tarihinde oyçokluğuyla kesin olarak karar verildi.

KARŞI OY

(X):

Dava; 2872 sayılı Çevre Kanununun 20. maddesinin (ı) bendinin 3 numaralı alt bendi uyarınca ... Büyükşehir Belediye Başkanlığı Çevre Koruma ve Kontrol Daire Başkanlığının ... tarih ve cilt no:..., sayfa no:... sayılı işlemi ile verilen 979.635,00-TL para cezasının 489.817,50-TL'lik kısmının iptali ile ödenen 489.817,50-TL'nin ödeme tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte iadesi istemiyle açılmıştır.

Anayasamızın 6. maddesinde; hiç bir kimse veya organın kaynağını Anayasadan almayan bir Devlet yetkisini kullanamayacağı, 127. maddesinde ise; mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkilerinin, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenleneceği belirtilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 12. maddesi; bu Kanun hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisi Bakanlığa aittir. Gerektiğinde bu yetki, Bakanlıkça; il özel idarelerine, çevre denetim birimlerini kuran belediye başkanlıklarına, Denizcilik Müsteşarlığına, Türkiye Çevre Ajansına, Emniyet Genel Müdürlüğüne, Jandarma Genel Komutanlığına ve Sahil Güvenlik Komutanlığına devredilir, hükmünü, 24. maddesi; bu Kanunda öngörülen idarî yaptırım kararlarını verme yetkisi Bakanlığa aittir. Bu yetki, 12. maddenin birinci fıkrası uyarınca denetim yetkisinin devredildiği kurum ve merciler tarafından da kullanılır, hükmünü içermektedir.

Bu bağlamda, Çevre ve Orman Bakanlığı çıkarılan "Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları Yetki Devri" konulu ve 2008/06 sayılı Genelge ile; çevre denetim birimlerini kuran İstanbul Büyükşehir Belediyesi, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi ve Adapazarı Büyükşehir Belediyesi, hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması ve bertarafı faaliyetlerini denetleme ile 2872 sayılı Çevre Kanununun "İdari Nitelikteki Cezalar" başlıklı 20. maddesinde belirtilen hükümler kapsamında idari yaptırım kararı verme konularında yetkilendirilmiştir.

Bu Genelgeye göre yetki devri yapılan belediyeler;

i) Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması ve bertarafı faaliyetlerini denetleme,

ii) 2872 sayılı Çevre Kanununun "İdari Nitelikteki Cezalar" başlıklı 20 nci maddesinde belirtilen hükümler kapsamında idari yaptırım kararı verme konularında yetkili olmuşlardır.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 3/b maddesinde belediyenin organları; belediye meclisi, belediye encümeni ve belediye başkanı şeklinde tanımlanırken, 34/e maddesinde "Kanunlarda öngörülen cezaları vermek" belediye encümeninin görevleri arasında sayılmış, anılan Kanun'un 38. maddesinin (h) ve (p) bentlerinde de "Meclis ve encümen kararlarını uygulamak", "Kanunlarla belediyeye verilen ve belediye meclisi veya belediye encümeni kararını gerektirmeyen görevleri yapmak ve yetkileri kullanmak" görev ve yetkilerinin belediye başkanına ait olduğu ifade edilmiştir.

5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nun 18. maddesinde, büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri tek tek sayılmış olup, sözkonusu maddede "kanunlarda öngörülen cezaları vermek" büyükşehir belediye başkanının görev ve yetkileri arasında belirtilmemiştir. Aynı Kanun'un 28. maddesinde ise, "Belediye Kanunu ve diğer ilgili Kanunların bu kanuna aykırı olmayan hükümleri ilgisine göre büyükşehir ve ilçe belediyeleri hakkında da uygulanır. " hükmüne yer verilmiştir.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "İdarî yaptırım kararı verme yetkisi" başlıklı 22. maddesinde; "1) Kabahat dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye ilgili kanunda açıkça gösterilen idarî kurul, makam veya kamu görevlileri yetkilidir, 2) Kanunda açık hüküm bulunmayan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşunun en üst amiri bu konuda yetkilidir." hükmü yer almaktadır.

Kamu idaresinin hızlı çalışabilmesi ve çeşitli sebeplere binaen Kanun'da yetkili kılınan makam tarafından başka bir makama yetkinin devredilmesi gerekli olabilir. Yetkinin bizzat yetkili makamca kullanılması esasına bir istisna olarak ifade edilen "yetki devri" müessesesi, yasayla bir makama verilen karar alma yetkisinin, diğer bir makama aktarılması olup, doktrin ve yargısal içtihatlarla, yetki ögesinin nitelikleri dikkate alınarak geliştirilen bir takım koşul ve kurallara tabidir. Bu kriterlere uyulmadan yapılan yetki devri hukuki bakımdan geçerli sayılmayacak ve dolayısıyla bu yetki devrine dayanılarak tesis edilen idari işlemleri de geçersiz hâle getirebilecektir.

Yetki devrinin, ancak Kanunun açıkça izin vermesi halinde ve yine açıkça izin verdiği konular hakkında yapılabileceği ilgili yasalarda ve yargı içtihatlarında kabul edilmektedir. İmza yetkisinin devrinde ise, yetkili makam yetkili olduğu işlemlerden bir kısmının imzalanması yetkisini, astlarına devretmekte, imza yetkisini devralan kişi de, vekaleten görevlendirmeden farklı olarak, imza yetkisini devreden amirin görevi başında olduğu zamanlarda da bu yetkiyi kullanmaktadır. Ancak imza yetkisinin devrinde, yetki devrinden farklı olarak karar alma yetkisi imza yetkisini devreden makamda kalmaktadır.

Belediye başkanlarının da ancak yasal olarak münhasıran belediye başkanının imzalayacağı işlemler dışında olmak üzere kendilerinin imzalayacakları diğer işlemlerle sınırlı olarak imza yetkilerini

devredebilecekleri şüphesizdir. Ancak belediye encümenine ait bir yetkinin belediye başkanı tarafından imza devri usulü ile devredilemeyeceği de tabidir.

Yukarıdaki mevzuat hükümlerinden; kanunlarda öngörülen para cezalarını vermekle görevli karar organının belediye encümeni, kurumun karar organlarıncı alınan kararları uygulamakla görevli yürütme organının ise belediye başkanı olduğu, 5393 sayılı Kanuna göre belediye başkanlarının diğer kanunlarla belediyelere verilen ancak meclis yahut encümen kararını gerektirmeyen yetkileri kullanabileceği, öte yandan; gerek 2872 sayılı Kanun gerek 2008/06 sayılı yetki devri genelgesinde "Belediye Başkanlıkları" ibaresi kullanılmaktaysa da, yetki devri için kurulması gereken "Çevre Denetim Birimlerinin" başkanlık makamına değil, belediye tüzel kişiliğine ait bir birim olduğu düşünüldüğünde bu ibarenin belediye tüzel kişiliğini ifade eden temsil makamının isminin kullanılmasından ibaret olduğu anlaşılmaktadır.

Keza 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 22. maddesinin 1. ve 2. fıkralarında yer alan, sırasıyla "Kabahat dolayısıyla idari yaptırım kararı vermeye ilgili kanunda açıkça gösterilen idari kurul, makam veya kamu görevlileri yetkilidir." ve "Kanunda açık hüküm bulunmayan hallerde ilgili kamu kurum ve kuruluşunun en üst amiri bu konuda yetkilidir." hükümleri dikkate alındığında, "ilgili kanun" ibaresiyle yetki devri yapılabilecek kurum ve kuruluşların teşkilat kanunlarının kastedildiği, bu bağlamda; Belediye teşkilatını düzenleyen 5393 sayılı Kanun'un 34/e maddesiyle belediyenin vereceği cezalara ilişkin karar alma görevi açıkça belediye encümenlerine bırakılması nedeniyle, 5326 sayılı Kanun'un 22/2. maddesinde Belediye Başkanının ceza verebilmesine yönelik yetki yönünden öngörülen şartın oluşmadığı, dolayısıyla 2872 sayılı Kanun uyarınca verilecek cezalar konusundaki yetkinin yürütme organı olan belediye başkanı tarafından kullanılamayacağı açıktır.

Olayda ise, dava konusu idari para cezasının Kocaeli Büyükşehir Belediye Başkanı adına Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanı tarafından verildiği görülmektedir.

Bu durumda; yetkili Belediye Encümeni yerine Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanı tarafından tesis edilen dava konusu işlemde, yetki yönüyle hukuka uyarlık bulunmadığından, davanın reddine yönelik verilen İdare Mahkemesi kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun reddine dair temyize konu Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi kararının bozulması gerektiği oyuyla, aksi yöndeki Dairemiz çoğunluk kararına katılmıyorum.

Danıştay 14. Daire

Esas No : 2016 / 11039

Karar No : 2016 / 6119

Karar Tarihi : 1.11.2016

İstemin Özeti : Danıştay Ondördüncü Dairesinin 09/03/2016 günlü, E:2014/....., K:2016/.... sayılı kararının, dilekçede belirtilen nedenlerle düzeltilmesi istenilmektedir. Savunmanın Özeti : Savunma verilmemiştir.

Düşüncesi :Kararın düzeltilmesi isteminin kabulü ile Mahkeme kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Ondördüncü Dairesince; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 54. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendine göre kararın düzeltilmesi istemi yerinde görüldüğünden Danıştay Ondördüncü Dairesinin 09/03/2016 günlü, E:2014/....., K:2016/..... sayılı kararı kaldırılarak, işin esası yeniden incelendi:

Dava; davacı şirkete, 2872 sayılı Çevre Kanununun 20/g maddesi uyarınca para cezası verilmesine ilişkin 08.11.2012 günlü, 2012-HF120633 sayılı Çevre Koruma Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle açılmış, İdare Mahkemesince; dava konusu işlemin tesis edilmesine neden olan davacının fiili sübut bulmuş ise de, davacının önceki iki fiili nedeniyle idari para cezası verilip kendisine bildirilmeden, en son fiili nedeniyle verilen idari para cezasının tekrür hükümleri uygulanmak suretiyle 2 kat artırılmasında hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle dava konusu işlemin 18.840 TL'lik kısmının iptali, 9.420-TL'lik kısım yönünden ise davanın reddi yolunda karar verilmiş, bu kararın iptale ilişkin kısmı, davalı idare vekili tarafından temyiz edilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanununun 8.maddesinde "Her türlü atık ve artığı, çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmak yasaktır. Kirlenme ihtimalinin bulunduğu durumlarda ilgililer kirlenmeyi önlemekle; kirlenmenin meydana geldiği hallerde kirleten, kirlenmeyi durdurmak, kirlenmenin etkilerini gidermek veya azaltmak için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler." düzenlemesine; mevzu bahis kanunun 12.maddesinin 4.fıkrasında ise "İlgililer, çevre kirliliğine neden olabilecek faaliyetleri ile ilgili olarak, kullandıkları hammadde, yakıt, çıkardıkları ürün ve atıklar ile üretim şemalarını, acil durum plânlarını, izleme sistemleri ve kirlilik raporları ile diğer bilgi ve belgeleri talep edilmesi halinde Bakanlığa veya yetkili denetim birimine vermek zorundadırlar." düzenlemesine, aynı kanunun 20.maddesinin (g) bendinde ise "12 nci maddede öngörülen bildirim ve bilgi verme yükümlülüğünü yerine getirmeyenlere 6.000 Türk Lirası idarî para cezası verilir." hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan Kanunun "Fiilerin Tekrarı" başlıklı 23. maddesinde de; "Bu Kanunda belirtilen idarî para cezaları, bu cezaların verilmesini gerektiren fiillerin işlenmesinden itibaren üç yıl içinde birinci tekrarında bir kat, ikinci ve müteakip tekrarında iki kat artırılarak verilir." hükmüne yer verilmiştir.

Kanunda tekrür hükmünün bulunması ve ceza miktarının artırılarak uygulanması, hukuka aykırı eylemde bulunmaya teşebbüs edenleri caydırma ve onların hukuk içinde kalmasını sağlama amacını taşımaktadır. Bunun içindir ki kanun koyucu "fiillerin işlenmesinden itibaren" demek suretiyle tekrüre esas olan önceki fiilin işlenmesini yeterli görmüş başkaca bir şart ise aramamıştır. Burada "işlenmesinden" kelimesiyle kastedilenin ise kanuna aykırılığı tespit edilen eylemin idari para cezası ile neticelendirilerek yaptırım kararının verilmesidir. Bu doğrultuda mevzuatın aradığı husus, tekrür hükümlerinin uygulanabilmesi için daha önceden verilen cezalar hakkında yargısal anlamda kesinleşmenin şart olmadığı, yalnızca kanunun belirlediği süre içinde daha önceden verilmiş bir cezanın varlığı yeterli bulunmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden; 2872 sayılı Kanunun 8,12 ve 20/g maddeleri uyarınca "Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıma İzin Belgesi" olmadan hafriyat taşımacılığı yapılması nedeniyle verilen para cezasına ilişkin kısmı yönünden davacının eyleminin sabit olduğu görülmekle tekrür hükümlerinin uygulanmasına sebep olan; söz konusu eylem nedeniyle davacıya 07.09.2012 tarih, HF120535 sayılı işlemlerle idari para cezası verildiği bunun 26.09.2012 tarihinde davacıya tebliğ edildiği yine aynı eylem nedeniyle 15.10.2012 tarih, HF120586 sayılı işlemlerle verilen idari para cezası ise ilk ceza işlemin tebliğ tarih olan 26.09.2012 den sonra uygulanmış olup davaya konu 08.11.2012 tarih HF120633 sayılı idari yaptırım kararında ikinci idari yaptırım kararından sonra 27.11.2012 tarihinde tebliğ edildiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda; geçerli bir "Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıma İzin Belgesi" olmadan hafriyat taşımacılığını üçüncü kez yaptığı tespit edilen davacıya tekrür hükümleri uygulanarak verilen çevre para cezasında hukuka aykırılık, işlemin 18,840 TL ye ilişkin kısmının iptaline hükmeden İdare Mahkemesi kararının bu kısmında hukuki isabet bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; İstanbul ... İdare Mahkemesince verilen 20/09/2013 günlü, E:2012/....., K:2013/..... sayılı kararın temyize konu 18.840- TL'ye ilişkin kısmının BOZULMASINA, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, 01/11/2016 tarihinde oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY (X):

2872 sayılı Kanunda düzenlenen idari para cezalarında tekerrür hükümlerinin uygulanabilmesi için, aynı nitelikteki fiilden dolayı daha önceden verilmiş bir para cezasının bulunması ve söz konusu para cezasının ilgisine tebliğ edilerek idari yönden kesinleşmiş olması yeterli olup, aynı zamanda yargısal yönden kesinleşmiş olmasının gerekmediği, mevzuatta da böyle bir koşulun aranmadığı açıktır. Bu sebeple önceki para cezalarının davacıya tebliğ edilmeden tekerrür hükümlerinin uygulanması idari işlemi hukuka aykırı hale getireceğinden mahkeme kararının, davalı idarece karar düzeltme dilekçesinde sözü edilen ve ek beyan dilekçesi ekinde sunulan idari yaptırım kararlarının tekerrüre esas nitelikte olup olmadığı ve tebligatının yapılıp yapılmadığı incelenmek suretiyle bir karar verilmek üzere bozulması gerektiği görüşüyle mahkeme kararının bozulması yönündeki çoğunluk kararına gerekçe yönünden katılmıyorum.

6. D., E. 2021/1516 K. 2023/1108 T. 26.1.2023

T.C. Damştay Başkanlığı - 6. Daire

Esas No.: 2021/1516

Karar No.: 2023/1108

Karar tarihi: 26.01.2023

T.C.

DANIŞTAY

ALTINCI DAİRE

Esas No : 2021/1516

Karar No : 2023/1108

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ...

VEKİLİ : Av. ...

KARŞI TARAF (DAVALI) : ...

VEKİLİ : Av.

İSTEMİN KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Muğla İli, Milas İlçesi, ... Mahallesinde faaliyet gösteren davacı şirkete ait atık su arıtma tesisinde, davalı idare teknik elemanlarınca yapılan denetim esnasında; arıtma tesisine gelen fazla atık suların yağmur sularının da etkisiyle arıtma girmeden doğrudan alıcı ortama deşarj edildiğinden bahisle davacı şirkete 2872 sayılı Çevre Kanunu 20. maddesinin (f) bendi uyarınca 180.509,00-TL idari para cezası verilmesine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ... tarih ve E.... sayılı İdari Yaptırım Kararının iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararda; davacı şirkete ait atık su arıtma tesisinde yapılan denetim esnasında; arıtma tesisine gelen fazla atık sularının yağmur sularının da etkisiyle arıtma girmeden doğrudan alıcı ortama taşığının tespit edildiği, denetim tutanağının herhangi bir şerh konulmadan şirket yetkilisi tarafından imzalandığı, davacı şirkete ait atık su dengeleme havuzlarından taşan atık suların alıcı ortama daha kolay bırakılmasını sağlamak için havuz betonuna çentik atıldığı, atık suyun herhangi bir önlem alınmadan alıcı ortama verildiği, arıtma tesisi çalışır durumda iken bu miktarda yüksek atık suyun alıcı ortama

verilebilmesinin ihmal olmadan fiilen mümkün olamayacağı, denetim esnasında alınan numune sonuçlarına göre limit değerlerinin aşıldığının anlaşıldığı, atık su dengeleme havuzlarında bulunan atık suların, alıcı ortama doğrudan verilebilmesi için mevzuatta belirlenen şartların yerine getirilmesi zorunlu olmasına rağmen anılan şartlar yerine getirilmeden doğrudan doğruya doğaya bırakıldığı, oluşan atık suyu mükellefiyeti nispetinde arıtamadığının sabit olduğu sonucuna varılmıştır.

Belirtilen gerekçelerle, dava konusu işlem hukuka uygun bulunarak davanın reddine karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi kararının özeti: İstinaf başvurusuna konu İdare Mahkemesi kararının hukuka ve usule uygun olduğu ve istinaf dilekçelerinde ileri sürülen iddiaların söz konusu kararın kaldırılmasını sağlayacak nitelikte görülmediği belirtilerek 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca istinaf başvurusunun reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : 29/06/2006 tarihinde ...Belediye Başkanlığı ile davacı şirket arasında İçme ve Kullanma Suyu Temin- Tesis ve Atıksu Arıtma Tesis Yapımı ve İşletilmesi İmtiyazı Sözleşmesi akdedildiği, tesisin kentsel atık su arıtma tesisi olarak faaliyet gösterdiği, dava konusu işleme konu olan denetimde tesisin çalışır vaziyette olduğu, tesisin gezildiği, çıkış noktasından numune alındığı, tesisten ayrılır iken o esnada oluşan yağmur suyu taşmasından kaynaklı sudan numune alındığı, tesise geldiğinde herhangi bir taşma olmadığı, çıkıştan numune alındıktan sonra tesisi terk ederken taşmanın yaşandığı, şahit numune alınmadığı, davacı şirketçe işletilen kanalizasyon sisteminin projelendirilmesi ve inşasının... Bankası tarafından yapıldığı, sistemde eksiklikler ve hatalar olduğu, tesisin evsel atıksuları alımına yönelik yapıldığı, yağmur ve sel sularını karşılayamadığı ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Dava konusu işlemin hukuka uygun olarak tesis edildiği belirtilerek istemin reddi gerektiği savunulmuştur.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ...'IN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulü ile Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince, Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY :

Muğla ili, Milas ilçesi, ... Mahallesinde faaliyet gösteren davacı şirkete ait atık su arıtma tesisinde, davalı idare teknik elemanlarınca 16/04/2019 tarihinde yapılan denetim esnasında; arıtma tesisine gelen fazla atık suların yağmur sularının da etkisiyle arıtma girmeden doğrudan alıcı ortama deşarj edildiğinin tespit edilmesi üzerine, Çevre Kanununun 20. maddesinin (f) bendi uyarınca, 180.509,00-TL idari para cezası verilmesine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığının ... tarih ve ... sayılı idari yaptırım kararı tesis edilmiş, bu kararın iptali istemiyle de görülmekte olan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 8. maddesinde; "Her türlü atık ve artığı, çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmak yasaktır. Kirlenme ihtimalinin bulunduğu durumlarda ilgililer kirlenmeyi önlemekle; kirlenmenin meydana geldiği hallerde kirlen, kirlenmeyi durdurmak, kirlenmenin etkilerini gidermek veya azaltmak için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler." hükmüne; 11. maddesinde; "...Üretim, tüketim ve hizmet faaliyetleri sonucunda oluşan atıklarını alıcı ortamlara doğrudan veya dolaylı vermeleri uygun görülmeyen tesis ve işletmeler ile yerleşim birimleri, atıklarını yönetmeliklerde belirlenen standart ve yöntemlere uygun olarak arıtmak ve bertaraf etmekle veya ettirmekle ve öngörülen izinleri almakla yükümlüdürler." hükmüne; aynı Kanununun 20. maddesinin (f) bendinde; "11. maddeye göre kurulması zorunlu olan atık alım, ön arıtma, arıtma veya bertaraf tesislerini kurmayanlar ile kurup da çalıştırmayanlara 60.000 Türk Lirası idari ara cezası verilir." hükmüne; (ı) bendinin 6. fıkrasında; "...Bu bendin birinci paragrafı dışında, bu Kanun ve bu Kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliklere aykırı olarak ülkenin egemenlik alanındaki denizlere ve yargılama yetkisine tâbi olan deniz yetki alanlarına, içme ve kullanma suyu sağlama amacına yönelik olmayan sulara atık boşaltanlara 24.000 Türk Lirası idarî para cezası verilir..." hükmüne, (j) bendinde; "Kanunda ve yönetmelikte öngörülen yasaklara veya standartlara aykırı olarak veya önlemleri almadan atıkları toprağa verenlere 24.000 Türk Lirası idarî para cezası verilir." hükmüne yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Yukarıda yer verilen mevzuat hükümlerinin değerlendirilmesinden; kirlenme ihtimalinin bulunduğu durumlarda ilgililerin kirlenmeyi önlemekle, kirlenmenin meydana geldiği hallerde kirlen, kirlenmeyi durdurmak, kirlenmenin etkilerini gidermek veya azaltmak için gerekli tedbirleri almakla yükümlü olduğu anlaşılmakta olup; her türlü atık ve artığı çevreye zarar verecek şekilde ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermenin yasak olduğu, bu eylemlere sebebiyet verenlere idari para cezası verileceği, kirlenme ihtimalinin bulunduğu durumlarda ilgililerin, kirlenmeyi önlemekle, kirlenme meydana gelmişse kirlenmeyi durdurmakla ve etkilerini gidermekle yükümlü oldukları konusunda tereddüt bulunmamaktadır.

Bununla birlikte; 2872 sayılı Çevre Kanununun 20. maddesinin (f) bendi uyarınca idari para cezası verilebilmesi için, 2872 sayılı Kanunun 11. maddesine göre kurulması zorunlu olan atık alım, ön arıtma, arıtma veya bertaraf tesisinin ilgilisi tarafından kurulmamış olması yada kurulup da çalıştırılmamış olması gerekmektedir.

Dosyanın incelenmesinden; dava konusu işleme dayanak alınan 16/04/2019 tarihli çevre denetim tutanağında; atıksu arıtma tesisinin çalışır durumda olduğunun tespiti yapılarak atıksu arıtma tesisinin girişinden ve çıkışından numune alındığının ve arıtma tesisine gelen fazla atık sularının yağmur sularının da etkisiyle arıtıma girmeden doğrudan alıcı ortama taşındığının da tespit edildiğinin belirtildiği, yine dava dilekçesinde; yağmur suyu nedeniyle taşma olduğu, atıksu arıtma tesisine girmeyen taşan yağmur suyundan da numune alındığının belirtildiği, savunma dilekçesinde de tesise dengeleme havuzundan alıcı ortama atıksu deşarj edildiği, bu deşarjın gerçekleşmesi için havuz betonuna çentik atılarak kırıldığı, bu durumun atıksu arıtma tesisine girmeksizin alıcı ortama deşarjının sürekli olarak

yapıldığını gösterdiğinin ifade edildiği, çevre denetim tutanağında arıtma tesisine gelen ancak yağmur sularının da etkisiyle arıtıma girmeden doğrudan alıcı ortama taşıdığı tespit edilen atıksu nedeniyle dava konusu işlem ile 2872 sayılı Çevre Kanununun 20. maddesinin (f) bendi uyarınca idari para cezası tesis edildiği, ancak anılan madde hükmü gereğince idari para cezası verilebilmesi için kurulması zorunlu olan arıtma tesisinin ilgilisi tarafından kurulmamış olması ya da kurulup da çalıştırılmamış olmasına yönelik eylemlerin somut olayda tespit edilmediği, bununla birlikte; gerek tesisin yetersizliğinden gerekse denetimin yapıldığı günün koşullarından kaynaklı olabilecek nedenlerle alıcı ortama doğrudan atıksu deşarjının yapıldığının tespit edildiği, doğrudan alıcı ortama deşarjın yapıldığı by-pass hattından alınan atıksu numunesinin deşarj standartlarını sağlamadığı, dava konusu işlemin de belirtilen eylem nedeniyle tesis edildiği görülmektedir.

Bu nedenle, dava konusu işleme dayanak fiilin; dava konusu idari para cezasının tesisine konu olabilecek, Kanun ve Yönetmelikte belirlenen aykırılığı oluşturmadığı anlaşıldığından, doğrudan alıcı ortama deşarj edilen atıksu nedeniyle davacı şirkete 2872 sayılı Çevre Kanununun 20. maddesinin (f) bendi uyarınca idari para cezası verilmesinde hukuka uyarlık görülmemiştir.

Bununla birlikte; 16/04/2019 tarihli çevre denetim tutanağında tespit edilen fiilin Çevre Kanununun 20. maddesinde yer alan uygun alt bent uyarınca idari para cezasını gerektirip gerektirmediğinin davalı idarece değerlendirileceği tabiidir.

Bu itibarla, davanın reddine ilişkin İdare Mahkemesi kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun reddine dair temyize konu Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. 2577 sayılı Kanunun 49. maddesine uygun bulunan davacının temyiz isteminin kabulüne,
2. Davanın yukarıda özetlenen gerekçeyle reddine ilişkin Mahkeme kararına yönelik olarak yapılan istinaf başvurusunun reddi yolundaki temyize konu ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının BOZULMASINA,
3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesine gönderilmesine, 26/01/2023 tarihinde, kesin olarak, oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY

(X) :

Temyiz dilekçesinde öne sürülen hususlar 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesinde yazılı nedenlerden hiçbirisine uymadığından, temyiz isteminin reddi ile temyize konu kararının onanması gerektiği oyuyla, çoğunluk kararına katılmıyoruz.

6. D., E. 2021/3157 K. 2023/1440 T. 9.2.2023

T.C. Danıştay Başkanlığı - 6. Daire

Esas No.: 2021/3157

Karar No.: 2023/1440

Karar tarihi: 09.02.2023

T.C.

DANIŞTAY

ALTINCI DAİRE

Esas No : 2021/3157

Karar No : 2023/1440

TEMYİZ EDEN (DAVACI) : ... A.Ş.

VEKİLİ : Av.

KARŞI TARAF (DAVALI) : ... Bakanlığı

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN ÖZETİ : Ankara İli, Çankaya İlçesi, ... Mahallesi, ... parsel sayılı taşınmazın bulunduğu mevkiide ... Entegre Sağlık Kampüsüne hizmet vermek üzere Sağlık Bakanlığı ile imzalanan sözleşme gereğince yapılması planlanan "Bilkent Entegre Sağlık Kampüsü Trijenerasyon (16,664 MWt/17,576 MWm/17.2 MWe) ve Kazan Tesisi (72 MWt)" projesine ilişkin inşaatlara, çevresel etki değerlendirme kararı alınmaksızın başlanıldığından bahisle ... Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün ... tarih ve E.... sayılı yazısı ile davacı şirkete bildirilen 2872 sayılı Çevre Kanununun 20.maddesinin (e) bendi uyarınca ... TL idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davanın reddi yolundaki Ankara ... İdare Mahkemesinin ... tarih ve E:..., K:.... sayılı kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun reddine dair ... Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararın, usul ve hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek bozulması istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ : Temyiz edilen kararda bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, usul ve kanuna uygun olan kararın onanması gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin reddi ile usul ve yasaya uygun olan Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince, 29/10/2021 günlü, 31643 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 1. maddesi uyarınca, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Altıncı Kısımının Dördüncü Bölümünün başlığı "Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği" şeklinde değiştirildiğinden, husumetin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına yöneltmesine karar verilerek, Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüldü:

Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairelerince verilen kararların temyiz yolu ile incelenerek bozulabilmeleri 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49. maddesinde belirtilen nedenlerden birinin bulunması halinde mümkündür.

... Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesince verilen ... tarih ve E:..., K:.. sayılı karar ve dayandığı gerekçe hukuk ve usule uygun olup bozulmasını gerektirecek bir sebep bulunmadığından, anılan kararın ONANMASINA, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 50. maddesi uyarınca, bu onama kararının taraflara tebliğini ve bir örneğinin de belirtilen İdari Dava Dairesine gönderilmesini teminen dosyanın kararı veren ilk derece Mahkemesine gönderilmesine, 09/02/2023 tarihinde oyçokluğuyla kesin olarak karar verildi.

KARŞI OY

(X):

2872 sayılı Çevre Kanununun 20. maddesinin 1. fıkrasının (e) bendinin 1. paragrafında; Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED) sürecine başlamadan veya bu süreci tamamlamadan inşaata başlayan ya da faaliyete geçenerlere yapılan proje bedelinin yüzde ikisi oranında idari para cezası verileceği kurala bağlanmıştır.

Bakılan davada; davacı şirketin, ÇED süreci tamamlanmadan inşai faaliyetlerde bulunduğu sabit ise de, 2872 sayılı Kanun uyarınca verilecek olan para cezasının, proje bedelinin tamamına mı yoksa Çevresel etki Değerlendirmesi süreci tamamlanmadan yapılan kısmına mı yönelik olduğunun belirlenmesi gerekmektedir.

Yukarıda anılan Kanunun 20/e maddesinde açıkça "yapılan proje bedelinin" yüzde ikisi oranında idari para cezası verileceği belirtilmiş olduğundan, para cezasının proje bedelinin tamamı üzerinden değil, para cezasına esas tespitin yapıldığı tarih itibarıyla tamamlanmış olan proje bedeli üzerinden belirlenmesi gerekmektedir.

Bu durumda; dava konusu işleme esas tespitin yapıldığı 14/04/2017 tarihi itibarıyla projenin tamamlanan kısmının maliyet bedelinin yüzde ikisi oranında para cezası verilmesi gerekirken, proje bedelinin tamamı üzerinden verilen para cezasında hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle, temyiz isteminin kabulü ile davanın reddi yolundaki İdare Mahkemesi kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun reddine ilişkin İdari Dava Dairesi kararının belirtilen gerekçeyle bozulması gerektiği oyumuz ile çoğunluk kararına katılmıyoruz.

6. D., E. 2021/7753 K. 2023/1441 T. 9.2.2023

T.C. Danıştay Başkanlığı - 6. Daire

Esas No.: 2021/7753

Karar No.: 2023/1441

Karar tarihi: 09.02.2023

T.C.

DANIŞTAY

ALTINCI DAİRE

Esas No : 2021/7753

Karar No : 2023/1441

TEMYİZ EDEN (DAVALI) : ... Bakanlığı

VEKİLİ : ...

KARŞI TARAF (DAVACI) : ...

VEKİLİ : Av. ...

İSTEMİN KONUSU : ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının temyizden incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ :

Dava konusu istem: Davacı tarafından, Atık Yönetimi Yönetmeliği'nin 5. maddesinin 6. fıkrası gereği lisanslı firma tarafından ön işlem, geri kazanım ve/veya bertaraf (Ömrünü Tamamlamış Araç Geçici Depolama Lisansı kapsamında, ... şase nolu ömrünü tamamlamış araca sökülme ve arındırma) işlemi yapılmadığından bahisle 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20. maddesinin (r) bendi uyarınca 216.591,00 TL idari para cezası verilmesine ilişkin Ankara Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün ... tarih ve ... sayılı işleminin iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: ... İdare Mahkemesince verilen ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararda; davalı idarece düzenlenen "çevre denetim tutanağı" incelendiğinde, denetimin ofis ortamında yapılarak biyolog ve şube müdürü tarafından imzalanmak suretiyle tek nüsha halinde düzenlendiği, davacının mevzuat kapsamında hurdaya ayrılan aracın sökülme ve arındırma işlemini gerçekleştirmediğinin tespiti üzerine dava konusu işlemin tesis edildiği görülmekte olup, dosya kapsamında bulunan tüm bilgi ve belgeler yukarıda yer verilen mevzuatla birlikte değerlendirildiğinde, çevre denetim tutanağı ile tespit tutanağının mevzuat gereği en az üç nüsha düzenlenmesi ve tutanağı

düzenleyenlerin her biri ile ihlale neden olan sorumlu kişi tarafından imzalanması gerekirken, tutanağın ihlale neden olduğu iddia edilen davacının imzası alınmadan evrak üzerinden inceleme yapılarak ofis ortamında düzenlendiği, dolayısıyla tutanağın usulüne uygun şekilde düzenlenmemiş olduğu, bununla birlikte, davacı tarafından 30 iş günü içerisinde ömrünü tamamlamış aracın sökülme ve arındırma işleminin yapılmadığı hususunun olayda netlik kazanmadığı, zira aracın davacının elinden hırsızlık sonucu çıktığı, sonrasında başka bir motor takılarak trafiğe çıkarıldığı, çalınma olayının tam olarak ne zaman gerçekleştiğinin tespit edilemediği, dolayısıyla davacının çalınma yoluyla elinden çıkan araca ilişkin olarak sökülme ve arındırma işleminin süresi içerisinde usulüne uygun yapılmadığı yönündeki tespitin varsayıma dayalı olduğu ve davacının üzerine düşen yükümlülüğü yerine getirmediği hususunun açıkça ortaya konulmadığı anlaşıldığından, hurdaya ayrılan aracın mevzuat kapsamında sökülme ve arındırma işleminin gerçekleştirilmediği tespitiyle tesis edilen dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Belirtilen gerekçelerle, dava konusu işlem hukuka aykırı bulunarak dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi kararının özeti: İstinaf başvurusuna konu İdare Mahkemesi kararının hukuka ve usule uygun olduğu ve istinaf dilekçelerinde ileri sürülen iddiaların söz konusu kararın kaldırılmasını sağlayacak nitelikte görülmediği belirtilerek 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45. maddesinin 3. fıkrası uyarınca istinaf başvurusunun reddine karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : Emniyet Müdürlüğünün bildirim yazısı ve diğer belgeler birlikte incelenerek usulüne uygun denetim tutanağı düzenlendiği, aracın 16.08.2019 tarihinde teslim alındığı, en geç 30.09.2019 tarihine kadar sökülme arındırma işleminin tamamlanması gerekirken davacının süresinde üzerine düşen yükümlülüğü yerine getirmediği, dava dilekçesinde, aracın çalındığının dava konusu işlemin tebliğ edildiği 07.11.2019 tarihinde öğrenildiğinin bildirildiğine göre o tarihe kadar davacının işlem yapmak üzere aracın yanına gitmediği, aracın çalıntı olduğuna dair bildirimde bulunulmadığı hususları ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Temyiz edilen kararda bozma nedenlerinden hiçbirisi bulunmadığından, usul ve kanuna uygun olan kararın onanması gerektiği savunulmaktadır.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİ ...'IN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulü ile Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince, 29/10/2021 günlü, 31643 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 85 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 1. maddesi uyarınca, 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin Altıncı Kısmının Dördüncü Bölümünün başlığı "Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği" şeklinde değiştirildiğinden, husumetin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı yerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına yöneltilmesine karar verilerek, Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY : Ankara İli, Yenimahalle İlçesi, Ostim OSB mahallesinde faaliyette bulunan ve Ömrünü Tamamlamış Araç Geçici Depolama Çevre İzin ve Lisans Belgesi bulunan davacıya ait firma tarafından 'araç kayıttan düşme ve bertaraf formu' ile 16.08.2019 tarihinde "... " şase ve "... " motor numaralı, ... marka, 1985 (...) model, ... plakalı otomobilin ömrünü tamamlamış (hurdaya ayrılmış) olması nedeniyle ilgili mevzuat kapsamında bertaraf işlemlerinin yapılması için teslim alınmıştır.

Bayramiç Emniyet Müdürlüğüne; 03.10.2019 tarihli PTS kamera sistemine ... plakalı aracın çalıntı ihbarı düşmesi üzerine yakalanarak Polis Merkezine götürülen ve incelenen söz konusu araç üzerinde, çalıntı bir araca ait ... numaralı plakanın ve hurdaya ayrılan bir başka araca ait ... numaralı motorun takılı olduğu, aracın yediemin otoparkında trafikten men edilmiş halde bulunmasına karşın hurdaya ayrılmış olarak geçici depolama alanında görüldüğüne dair bilgileri ihtiva eden 03.10.2019 tarihli Olay Yeri İnceleme Raporunun, 08.10.2019 tarihli tutanağın düzenlenerek, anılan Emniyet Müdürlüğü'nün ... tarihli ve ... sayılı yazısı ile, 03.10.2019 tarihinde yakalanan ... plakalı ve ... motor numaralı araç üzerinde hurdaya ayrılmış olan ... plakalı otomobilin ... şasesinin bulunduğu hususu da belirtilerek düzenlenen tutanaklar, araç işlem sorgu belgesi ve araç fotoğrafı gerekli işlem yapılmak üzere Çanakkale Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne iletilmiştir.

Çanakkale Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü de ... tarihli ve ... sayılı yazısı ile, ilgisi nedeniyle 2872 sayılı Çevre Kanunu uyarınca gereği yapılmak üzere konuya ilişkin tüm belgeleri de eklemek suretiyle Ankara Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne durumu bildirmesi üzerine, anılan Müdürlük yerleşkesinde gönderilen bilgi ve belgeler ile sistem üzerinde birlikte yapılan inceleme neticesinde 22.10.2019 tarihli Çevre Denetim Tutanağı düzenlenmiştir.

Bunun üzerine, Ankara Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne; araç kayıttan düşme ve bertaraf formu, Çanakkale Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü'nün bildirim yazısı, Bayramiç İlçe Emniyet Müdürlüğü yazısı ve tutanakları ve 22.10.2019 tarihli Çevre Denetim Tutanağı birlikte incelenerek ve bu bilgi ve belgelere dayalı olarak, Atık Yönetimi Yönetmeliği'nin 5. maddesinin 6. fıkrası gereği lisanslı firma tarafından ön işlem, geri kazanım ve/veya bertaraf işlemi yapılmaması nedeniyle 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20. maddesinin (r) bendi uyarınca Ankara Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün ... tarih ve ... sayılı işlemiyle, davacıya 216.591,00.-TL idari para cezası verilmiştir.

Bunun üzerine, söz konusu işlemin iptali istemiyle görülmekte olan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

2872 sayılı Çevre Kanununun 20. maddesinde, "r) Bu Kanunda ve yönetmeliklerde öngörülen usûl ve esaslara, yasaklara veya sınırlamalara aykırı olarak atık toplayan, taşıyan, geçici ve ara depolama yapan, geri kazanan, geri dönüşüm sağlayan, tekrar kullanan veya bertaraf edenlere 24.000 Türk Lirası, ithal edenlere 60.000 Türk Lirası idarî para cezası verilir. (...) Bu maddenin (ı) bendinin (1), (2), (3) ve (4) numaralı alt bentleri ile (k), (l), (r), (s), (t), (u), (v) ve (y) bentlerinde öngörülen idarî para cezaları kurum, kuruluş ve işletmelere üç katı olarak verilir." hükmü ile 24. maddesinde, "Bu Kanunda öngörülen idarî yaptırım kararları Bakanlık merkez teşkilâtında genel müdürler, taşra teşkilâtında çevre ve şehircilik il müdürlerince verilir. (...) Bu Kanun uyarınca uygulanacak idari para cezalarına karşı açılacak olan davalar Bakanlığa karşı açılır. (...)" hükmü yer almaktadır.

Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmeliğin 4. maddesinde, "g) Geçici depolama alanı: Ek-1'e uygun olarak, ömrünü tamamlamış araçların arındırıldığı, söküldüğü ve işleme tesisine gönderilinceye kadar geçici olarak bekletildiği ve 15 inci maddeye göre çevre izin ve lisansı alınmış alanları,...ifade eder."; 13. maddesinde "(2) Ömrünü tamamlamış araçların trafik kaydının silindiğinin ve çevreyle uyumlu olarak bertaraf edildiğinin belgelenebilmesi için, Ek-3'te örneği yer alan "Araç Kayıttan Düşme ve Bertaraf Formu" kullanılır...(5) (Değişik:RG-21/12/2010-27792) Geçici depolama ve işleme tesisleri tarafından yeniden kullanım amacıyla satışa sunulacak ön ve arka kapılar, bagaj kapağı, motor kaputu, torpido ve iç göstergelerin bulunduğu konsül, motor bloğu, diferansiyel, tavan sacı, patlamamış hava yastıkları, vites kutusu, ön ve arka tamponlar Bakanlığın veri sistemi doğrultusunda barkodlanır."; 14. maddesinde, "d) Geçici depolama alanlarına kabul edilen ömrünü tamamlamış araçlar, Ek-1'e göre azami otuz iş günü içinde arındırılır."; 23. maddesinde "Bu Yönetmeliğe aykırılığın tespiti halinde, 2872 sayılı Çevre Kanununun 15 inci maddesi ile 20 nci maddesinin birinci fıkrasının (g), (r), (s), (u) ve (v) bentleri ve 23 üncü maddesi doğrultusunda işlem yapılır." hükmüne yer verilmiştir.

Atık Yönetimi Yönetmeliği'nin "Genel ilkeler" başlıklı 5. maddesinde, "(6) Ara depolama ile toplama-ayırma tesisleri hariç olmak üzere çevre lisansı bulunan ön işlem, geri kazanım ve/veya bertaraf tesisleri kabul ettikleri atıkları işlem yapmaksızın başka bir tesise Bakanlık onayı olmadan gönderemez."; 25. maddesinde "(1) Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 2872 sayılı Çevre Kanununda öngörülen müeyyideler uygulanır." hükmü yer almaktadır.

Ayrıca, (ihlalin gerçekleştiği tarihte yürürlükte bulunan ve Çevre Denetimi Yönetmeliği ile yürürlükten kaldırılan) Çevre Kanununa Göre Verilecek İdarî Para Cezalarında İhlalin Tespiti ve Ceza Verilmesi İle Tahsili Hakkında Yönetmeliğin 13. maddesinde; "(1) Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı veya Bakanlıkça yetki verilmiş kurum veya kuruluşların yetkili makam tarafından çevre denetimi ile görevlendirilen personelce yapılan denetimler sonucunda tespit edilen ihlallerle ilgili olarak, fiilleri işleyenler hakkında Ek-3'te yer alan Çevre Denetim Tutanağı; gemilerle ilgili olarak ise Ek-2'de yer alan Tespit Tutanağı düzenlenir. (2) Çevre Denetim Tutanağı ile Tespit Tutanağı en az üç nüsha düzenlenir. Bunların her nüshası arasına karbon kâğıdı konulan ya da kendiliğinden karbonlu tutanaklar sabit, mürekkepli veya tükenmez kalemle tam ve eksiksiz doldurularak, tutanağı düzenleyenlerin her biri ve ihlale neden olan sorumlu kişi tarafından imzalanır. İhlale neden olan sorumlu kişi, imza atmaktan kaçındığı takdirde bu durum tutanakta belirtilir.

(3) Belirtilen şekilde düzenlenen Çevre Denetim Tutanağı ile Tespit Tutanağı, numune alınmış ise analiz sonucuna ilişkin rapor, fotoğraf, video çekimi yapılmış ise buna ilişkin kanıtlar ve ilgili diğer her türlü belgeler de eklenmek suretiyle denetim ile görevlendirilen personelin bağlı olduğu ve idarî yaptırım kararı vermeye yetkili mercie intikal ettirilir." hükmüne yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Uyuşmazlık incelendiğinde; Ömrünü Tamamlamış Araç Geçici Depolama Lisansına sahip davacı şirket tarafından, ... plakalı (...şase nolu) ömrünü tamamlamış aracın, Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik hükümlerine uygun olarak (30 iş günü içerisinde sökülme ve arındırma işlemlerinin yapılması için) teslim alındığına ilişkin 16.08.2019 tarihli Araç Kayıttan Düşme ve Bertaraf Formu düzenlendiği, Bayramiç Emniyet Müdürlüğü'nün, aracın yediemin otoparkında trafikten men olmasına karşılık davacıya ait geçici depolama alanında teslim alınmış gösterilen aracın üzerinde çalıntı

bir araca ait plaka ile 03.10.2019 tarihinde trafikte yakalanarak götürülen polis merkezinde (yerinde) üzerinde gerekli incelemenin yapılarak düzenlenen tutanaklar, fotoğraf ve araç bilgilerini içeren belgelerin, gereği için Çanakkale Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne, bu Müdürlükçe de Ankara Çevre ve Şehircilik Müdürlüğüne iletilmesi üzerine, söz konusu bilgi ve belgelerin Müdürlük yerleşkesinde birlikte incelenerek 22.10.2019 tarihli çevre denetim tutanağının düzenlendiği, bu tutanakta; ilgili kurumlardan iletilen bilgi ve belgeler ile entegre çevre bilgi sisteminin incelenerek durum tespitinin yapıldığı, davacı tarafından 16.08.2019 tarihli Araç Kayıttan Düşme ve Bertaraf Formu düzenlenmesine karşın, aracın sökülme ve arındırma işlemlerinin yapılmadığının tespit edildiği hususlarına yer verilmiştir.

Dava konusu idari yaptırım karar tutanağında da; 16.08.2019 tarihli Araç Kayıttan Düşme ve Bertaraf Formu, Bayramiç Emniyet Müdürlüğü'nün yazısı, düzenlenen tutanaklar ve fotoğraf, Çanakkale Çevre ve Şehircilik Müdürlüğü'nün yazısı ile 22.10.2019 tarihli çevre denetim tutanağı dayanak alınarak, Atık Yönetimi Yönetmeliği'nin 5. maddesinin 6. fıkrası gereği davacı lisanslı firma tarafından ön işlem, geri kazanım ve/veya bertaraf (Ömrünü Tamamlamış Araç Geçici Depolama Lisansı kapsamında, ... şase nolu ömrünü tamamlamış araca sökülme ve arındırma) işlemi yapılmadığından bahisle, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20. maddesinin (r) bendi uyarınca 216.591,00 TL idari para cezası verilmiştir.

Her ne kadar Mahkeme kararı gerekçesinde denetim tutanağının usulüne uygun düzenlenmediği belirtilmiş ise de; Bayramiç Emniyet Müdürlüğüne, davacının yetki ve sorumluluğunda geçici depolama alanında bulunması gereken aracın trafikte çalıntı bir araca ait plakayla yakalandığı ve aynı gün aracın incelenerek tutanağa bağlandığı ve fotoğrafının çekildiği, çevre mevzuatı kapsamında gereği için çevre müdürlüğüne tüm bilgi ve belgeleriyle birlikte iletilindiği, davalı idare tarafından da olayın kendine özgü durumu dikkate alınarak ihbarda bulunan ilgili kurumların ilettiği bilgi ve belgelere uygun olarak çevre mevzuatı bakımından davacının yaptığı ihlalin tespiti yapılarak müdürlükte denetim tutanağının düzenlendiği, dava konusu işlemin ise salt denetim tutanağına dayanılarak tesis edilmediği, ihbarda bulunan kurumların ilettiği bilgi ve belgelerin de incelenerek işleme esas alındığı görüldüğünden, işleme dayanak alınan tüm tutanaklar, fotoğraf ve üst yazıların birlikte değerlendirilmesinden, tesis edilen işlem için yeterli oldukları anlaşılmıştır.

Aynı zamanda, Ömrünü Tamamlamış Araç Geçici Depolama Lisansına sahip davacı şirket tarafından, Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre düzenlenen 16.08.2019 tarihli Araç Kayıttan Düşme ve Bertaraf Formundan, aracın teslim alındığı kabul edilen bu tarihten itibaren 30 iş günü içerisinde sökülme ve arındırma işlemlerine tabi tutulması gerekirken, (aracın çalıntı olduğunu, dava konusu işlemin tebliği edildiği 07.11.2019 tarihinde öğrenildiği dava dilekçesinde belirtildiğinden) bu tarihe kadar araca herhangi bir işlem yapılmadığı, aracın davacının sorumluluğundaki iş yerinde bulunmadığının fark edilmediği, 30 iş günü içerisinde aracın çalıntı olduğunu ilgili kuruma bildirildiğine dair herhangi bir bilgi ve belgenin dosyaya sunulmadığı, kısaca, Atık Yönetimi Yönetmeliği'nin 5. maddesinin 6. fıkrası gereği davacı lisanslı şirket tarafından ön işlem, geri kazanım ve/veya bertaraf (Ömrünü Tamamlamış Araç Geçici Depolama Lisansı kapsamında, ... şase nolu ömrünü tamamlamış araca sökülme ve arındırma) işlemi yapılmadığı sonucuna ulaşıldığından, tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık görülmemiştir.

Bu itibarla, temyize konu Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

KARAR SONUCU:

Açıklanan nedenlerle;

1. 2577 sayılı Kanunun 49. maddesine uygun bulunan davalının temyiz isteminin kabulüne,
2. Dava konusu işlemin yukarıda özetlenen gerekçeyle iptaline ilişkin Mahkeme kararına yönelik olarak yapılan istinaf başvurusunun reddi yolundaki temyize konu ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:..., K:... sayılı kararının BOZULMASINA,
3. Yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Bölge İdare Mahkemesi İdari Dava Dairesine gönderilmesine, 09/02/2023 tarihinde, kesin olarak, oyçokluğuyla karar verildi.

KARŞI OY

(X) :

Dava konusu işlemin iptaline ilişkin İdare Mahkemesi kararına yönelik olarak yapılan istinaf başvurusunun reddi yolundaki temyize konu ... Bölge İdare Mahkemesi ... İdari Dava Dairesinin ... tarih ve E:.. , K:... sayılı kararında, 2577 sayılı Kanunun 49. maddesinde belirtilen bozmayı gerektirir hiçbir neden bulunmadığından, temyize konu kararın aynen onanması gerektiği oyum ile aksi yöndeki Dairemiz çoğunluk kararına katılmıyorum.

Danıştay 14. Daire

Esas No : 2011 / 12668
Karar No : 2012 / 5977
Karar Tarihi : 21.09.2012

İstemin Özeti : Danıştay Altıncı Dairesinin 15.03.2010 günlü, E:2008/1896, K:2010/2668 sayılı kararının, dilekçede belirtilen nedenlerle düzeltilmesi istenilmektedir.

Savunmanın Özeti: Savunma verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi : Yavuz Cengiz Düşüncesi : Yasa koyucu, kamu düzeninin korunması amacıyla ceza hukuku alanında hangi eylemlerin suç sayılacağı ve suç sayılan bu eylemlerin hangi tür ve ölçüde cezai yaptırıma bağlanacağı konusunda takdir yetkisine sahip olmakla birlikte, kamu idarelerinin ise, cezaların yasallığı ve hukuksal güvenlik ilkelerinin gereği olarak, farklı ve keyfi uygulamalara neden olmamak için, idari yaptırımlarının; uygun geçerli sebepleri ve yasal dayanağını idari işlemlerde göstermesi gerekir.

Bu durumda, davacıya isnat edilen suçun 2872 sayılı Çevre Kanununun 20. maddesinin hangi fıkrası uyarınca cezalandırılması gerektiği hususunu açıkça ortaya konulmasının, belirlilik ilkesi gereği kişilerin işledikleri suçun karşılığını bilmeleri açısından önem arzemesi nedeniyle, 2872 sayılı Çevre Kanununun 20. maddesinin, tek başına para cezasının yasal dayanağı olarak kabulünün mümkün olmadığı, verilen para cezasının karşılığı olan anılan Kanunun 20. maddesinin ilgili fıkrası veyahut bendinin açıkça belirtilmesi gerektiğinden, davacının fiilinin açık olarak tanımlanması ve fiilin karşılığı cezanın ifade edilmesi gerekirken bu değerlendirme yapılmaksızın tesis edilen işlemde hukuka uyarlık bulunmadığından davanın reddi yolundaki temyize konu İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmadığından Mahkeme kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Ondördüncü Dairesince, Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra, 2577 sayılı idari Yargılama Usulü Kanunu'nun 54. maddesinin 1. fıkrasının (c) bendine göre kararın düzeltilmesi istemi yerinde görüldüğünden, Danıştay Altıncı Dairesinin 15.03.2010 günlü, E:2008/1896, K:2010/2668 sayılı kararı kaldırılarak, işin esası yeniden incelendi:

KARAR : Dava; deniz kirliliğine sebebiyet verildiğinden bahisle, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20. maddesi uyarınca idari para cezası verilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmış, İdare Mahkemesince; deniz kirliliği tespit ekiplerinin 23.12.2006 tarihinde yapılan denetimler sırasında; Zeytinburnu açıklarında Panama bayraklı ... isimli geminin çevre kirliliğine sebebiyet verdiğini gözlemledikleri ve bunun üzerine gemiye geldikleri ve geminin denize atık su dökmekte olduğu konusunda tespit tutanağı düzenledikleri, geminin ve kirlenen mahallin fotoğrafını çektikleri, gemiden ve kirlenen mahalden (denizden) numune aldıkları, alınan numunelerin laboratuvarında yapılan analizleri sonucunda; denize bırakılan pis suyun, denizin alıcı ortam standartlarına aykırı olduğu yolunda analiz raporlarının tanzim edildiği ve bu şekilde Çevre Kanununun 8. maddesinin ihlal edildiğinin tespit edilmesi üzerine aynı Kanunun 22. maddesi uyarınca para cezası verildiğinin anlaşıldığı, bu nedenle kanun ve yönetmeliklere uygun olarak tesis edilen işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verilmiş, bu karar davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

Anayasa Mahkemesinin 17.04.2008 günlü, E:2005/5 K:2008/93 sayılı kararında yapılan değerlendirmede; Anayasa'nın 2. maddesinde yer alan hukuk devletinin temel ilkelerinden biri "belirlilik"tir. Bu ilkeye göre; yasal düzenlemelerin hem kişiler hem de idare yönünden herhangi bir duraksamaya ve kuşkuya yer vermeyecek şekilde açık, net, anlaşılır, uygulanabilir ve nesnel olması, ayrıca kamu otoritelerinin keyfi uygulamalarına karşı koruyucu önlem içermesi de gereklidir. Belirlilik ilkesi, hukuksal güvenlikle bağlantılı olup; birey, yasadın, belirli bir kesinlik içinde, hangi somut eylem ve olguya hangi hukuksal yaptırımın veya sonucun bağlandığını, bunların idareye hangi müdahale yetkisini doğurduğunu bilmelidir. Ancak bu durumda kendisine düşen yükümlülükleri öngörülebilir ve davranışlarını ayarlar. Hukuk güvenliği; normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar. Yasa kuralı, ilgili kişilerin mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini makul bir düzeyde öngörmelerini mümkün kılacak şekilde düzenlenmelidir. "Öngörülebilirlik şartı" olarak nitelendirilen bu ilkeye göre yasanın uygulanmasında takdirin kapsamı ve uygulama yöntemi bireyleri keyfi ve öngöremeyecekleri müdahalelerden koruyacak düzeyde açıklıkla yazılmalıdır. Belirlilik, kişilerin hukuk güvenliğini korumakla birlikte idarede istikrarı da sağlayacağı ifade edilmektedir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 8. maddesinde; her türlü atık ve artığı, çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmanın yasak olduğu hükmüne yer verilmiş, aynı Kanun'un 20/1 maddesinde, Bu Kanunda öngörülen yasaklara ve sınırlamalara

aykırı olarak ülkenin egemenlik alanlarındaki denizlerde ve yargılama yetkisine tâbi olan deniz yetki alanlarında ve bunlarla bağlantılı sularda, tabii veya sunî göller ve baraj gölleri ile akarsularda;1) Petrol ve petrol türevleri (ham petrol, akaryakıt, sintine, slaç, slop, rafine ürün, yağlı atık vb.) tahliyesi veya deşarjı yapan tankerlerden bin (dahil) gros tona kadar olanlar için gros ton başına 40 Türk Lirası, bin ilâ beşbin (dahil) gros ton arasında olanlara, bu miktar ve ilave her gros ton başına 10 Türk Lirası, beşbin gros tondan fazla olanlara ise, yukarıdaki miktarlar ve ilave her gros ton başına 100 Kuruş, 2) Kirli balast tahliyesi yapan tankerlerden bin (dahil) gros tona kadar olanlar için gros ton başına 30 Türk Lirası, bin ilâ beşbin (dahil) gros ton arasında olanlara bu miktar ve ilave her gros ton başına 6 Türk Lirası, beşbin gros tondan fazla olanlara ise, yukarıdaki miktarlar ve ilave her gros ton başına 100 Kuruş, 3) Petrol türevleri (sintine, slaç, slop, akaryakıt, yağlı atık vb.) veya kirli balast tahliyesi yapan gemi ve diğer deniz vasıtalarından bin gros tona kadar olanlar için gros ton başına 20 Türk Lirası, bin ilâ beşbin (dahil) gros ton arasında olanlara bu miktar ve ilave her gros ton başına 4 Türk Lirası, beşbin gros tondan fazla olanlara ise, yukarıdaki miktarlar ve ilave her gros ton başına 100 Kuruş, 4) Katı atık bırakan veya evsel atıksu deşarjı yapan tanker, gemi ve diğer deniz araçlarından bin (dahil) gros tona kadar olanlar için gros ton başına 10 Türk Lirası, bin ilâ beşbin (dahil) gros ton arasında olanlara bu miktar ve ilave her gros ton başına 2 Türk Lirası, beşbin gros tondan fazla olanlara ise, yukarıdaki miktarlar ve ilave her gros ton başına 40 Kuruş, idarî para cezası verilir. Tehlikeli madde ve atıkların deşarjı durumunda uygulanacak idarî para cezaları, petrol ve türevleri kategorisi esas alınarak on katı verilir. Kirliliğin oluşmasını müteakip gemi veya deniz aracının kendi imkânları ile neden olduğu kirliliği giderdiğinin tespit edilmesi durumunda, idarî para cezası 1/3 oranında uygulanır. Cezanın derhal ve defaten ödenmemesi veya bu hususta yeterli teminat gösterilmemesi halinde, gemiler ve götürülebilen diğer deniz vasıtaları en yakın liman yetkisine teslim edilerek seyrüseferden ve faaliyetten men edilir. Banka teminat mektubu veya geminin bağlı olduğu kulüp sigortacısı tarafından düzenlenecek teminat mektubu teminat olarak kabul edilir. Yabancı devlet egemenliği altındaki sularda bu devletlerin mevzuatının Türk bayraklı gemiler tarafından ihlali durumunda, ilgili devletin ceza uygulamaması ve Türkiye'nin cezalandırmasını talep etmesi durumunda bu Kanun hükümleri uygulanır. Bu bendin birinci paragrafı dışında, bu Kanun ve bu Kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliklere aykırı olarak ülkenin egemenlik alanındaki denizlere ve yargılama yetkisine tâbi olan deniz yetki alanlarına, içme ve kullanma suyu sağlama amacına yönelik olmayan sulara atık boşaltanlara 24.000 Türk Lirası idarî para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "Gemiler için verilecek para cezaları" başlıklı 22. maddesi, 26.04.2006 tarihinde, 5491 sayılı Kanunun 15. maddesi ile mülga edilmiştir.

Yasa koyucu, kamu düzeninin korunması amacıyla ceza hukuku alanında hangi eylemlerin suç sayılacağı ve suç sayılan bu eylemlerin hangi tür ve ölçüde cezai yaptırıma bağlanacağı konusunda takdir yetkisine sahip olmakla birlikte, kamu idarelerinin ise, cezaların yasallığı ve hukuksal güvenlik ilkelerinin gereği olarak, farklı ve keyfi uygulamalara neden olmamak için, idari yaptırımlarının; uygun geçerli sebepleri ve yasal dayanağını idari işlemlerde göstermesi gerekir.

Dosyanın incelenmesinden; Panama bayraklı ... isimli geminin, Zeytinburnu açıklarında deniz kirliliğine sebebiyet verdiğinden bahisle, 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 8. maddesinin 1. fıkrası ve aynı Kanunun 20. maddesi uyarınca davaya konu para cezasının verilmesi üzerine bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Olayda, davalı idarenin dava konusu işlemlerle verilen para cezasının, 2872 sayılı Çevre Kanununun 20. maddesi uyarınca verildiği, anılan Kanun maddesinin içeriğine bakıldığında; Çevre Kanunu ve ilgili yönetmeliklerde belirlenen çevre ihlallerine ilişkin verilmesi gereken para cezalarının, çevre kirliliğine sebebiyet veren farklı eylemler ifade edilmek suretiyle her çevre kirliliği ihlali için ayrı ayrı belirlendiği, denizlerde ve yargılama yetkisine tâbi olan deniz yetki alanlarında ve bunlarla bağlantılı sularda, tabii veya sunî göller ve baraj gölleri ile akarsularda kirliliğe sebebiyet verilmesi halinde uygulanacak yaptırımların, 2872 sayılı Çevre Kanununun 20. maddesinin (1) fıkrasının alt bendlerinde ayrıntılı olarak düzenlendiği anlaşılmaktadır.

Bu durumda, davacıya isnat edilen suçun 2872 sayılı Çevre Kanununun 20. maddesinin hangi fıkrası uyarınca cezalandırılması gerektiği hususunu açıkça ortaya konulmasının, belirlilik ilkesi gereği kişilerin işledikleri suçun karşılığını bilmeleri açısından önem arzemesi nedeniyle, 2872 sayılı Çevre Kanununun 20. maddesinin, tek başına para cezasının yasal dayanağı olarak kabulünün mümkün olmadığı, verilen para cezasının karşılığı olan anılan Kanununun 20. maddesinin ilgili fıkrası veyahut bendinin açıkça belirtilmesi gerektiğinden, davacının fiilinin açık olarak tanımlanması ve fiilin karşılığı cezanın ifade edilmesi gerekirken, bu değerlendirmeye yapılmaksızın tesis edilen işlemlerde hukuka uyarlık bulunmadığından davanın reddi yolundaki temyizce konu İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet bulunmamaktadır.

Öte yandan; idari para cezasının 2872 sayılı Çevre Kanununun 20. maddesi uyarınca verildiği halde, İdare Mahkemesince olay tarihi itibarıyla, 2872 sayılı Çevre Kanununun Mülga 22. maddesinin hükme esas alınarak karar verilmesinde de hukuki isabet görülmemiştir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, İstanbul 1. İdare Mahkemesinin 25.10.2007 günlü, E:2007/110, K:2007/2391 sayılı kararının bozulmasına, dosyanın Mahkemesine gönderilmesine, 21.09.2012 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Danıştay
İdari Dava Daireleri Kurulu

Esas No : 2014 / 5490

Karar No : 2016 / 610

Karar Tarihi : 2.03.2016

Temyiz Eden (Davalı) : İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı Karşı Taraf (Davacı) : ... İnşaat Hafriyat ve Taşocağı İşletmeciliği Tic. Ltd. Şti.

İstemin Özeti : İstanbul 5. İdare Mahkemesinin 25/04/2014 günlü, E:2014/801, K:2014/871 sayılı ısrar kararının temyizden incelenerek bozulması, davalı idare tarafından istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Savunma verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi : ...

Düşüncesi : Temyiz isteminin kabulü ile ısrar kararının Danıştay Daire kararı doğrultusunda bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunca dosya incelendi, gereği görüldü:

Dava; İstanbul İli, Sarıyer İlçesi, Uzunköprü Mevkii, Sarıyer- Kilyos Yolu, ... Peyzaj yanındaki ... Sürücü Kursu içindeki dere yatağına Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğine aykırı olarak izinsiz hafriyat toprağı döküldüğünden bahisle, 2872 sayılı Çevre Kanununun 20/(r) maddesi uyarınca para cezası verilmesine ilişkin 29/07/2010 günlü, 2010/886 sayılı İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

İstanbul 5. İdare Mahkemesinin 08/07/2011 günlü, E:2010/2230, K:2011/1125 sayılı kararıyla; dava konusu idari yaptırım kararına konu oluşturan tespit tutanağı incelendiğinde, ... plakalı aracın belirtilen noktaya döküm yaparken hakim bir noktadan gözlemlendiği ancak fotoğraf çekmek ve bilgi, belge almak üzere ekip otosu döküm yapılan noktaya yaklaştığında sürücünün mahalli hızla terk etmesi sonucu fotoğraf çekilemediği, herhangi bilgi ve belge elde edilemediği tespitlerine yer verilmiş olduğu, söz konusu tespitte davacı şirkete ait olduğu öne sürülen araç ile hafriyat dökümü yapıldığına ilişkin daha sonra sürücü veya araç sahibi firma veya diğer ilgililer nezdinde ceza yargılamasına esas olabilecek her türlü şüpheden uzak somut bir tespit yapılmamış olması nedeniyle, sadece bu tespitlere dayalı olarak tesis edildiği anlaşılan dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle işlemin iptaline karar verilmiştir.

Anılan karar, Danıştay Ondördüncü Dairesinin 12/11/2013 günlü, E:2012/276, K:2013/7764 sayılı kararıyla; Çevre Kanununa Göre Verilecek İdari Para Cezalarında İhlalin Tespiti ve Ceza Verilmesi ile Tahsili Hakkında Yönetmelik uyarınca düzenlenen tespit tutanağı ile davacı tarafından çevre kirliliğine sebebiyet verildiğinin ortaya konulması ve tutanağın gerçeğe aykırı olarak düzenlendiğinin de kanıtlanamamış olması karşısında tesis edilen işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle bozulmuş ise de; İdare Mahkemesi, bozma kararına uymayarak ilk kararında ısrar etmiştir.

Davalı idare, İstanbul 5. İdare Mahkemesinin 25/04/2014 günlü, E:2014/801, K:2014/871 sayılı ısrar kararını temyiz etmekte ve bozulmasını istemektedir.

2872 sayılı Çevre Kanununun "Tanımlar" başlıklı 2. maddesinde; "Atık: Herhangi bir faaliyet sonucunda oluşan, çevreye atılan veya bırakılan her türlü madde olarak" tanımlanmış, "Kirlenme yasağı" başlıklı 8. maddesinin 1. fıkrasında; "Her türlü atık ve artığı, çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmak yasaktır."; "İdari nitelikli para cezaları" başlıklı 20. maddesinin (r) bendinde de; "Bu Kanunda ve yönetmeliklerde öngörülen usul ve esaslara, yasaklara veya sınırlamalara aykırı olarak atık toplayan, taşıyan, geçici ve ara depolama yapan, geri kazanan, geri dönüşüm sağlayan, tekrar kullanan veya bertaraf edenlere 24.000 Türk Lirası, ithal edenlere 60.000 Türk Lirası idari para cezası verilir."; aynı maddenin 2. fıkrasında ise; "Bu maddenin (k), (l), (r), (s), (t), (u), (v) ve (y) bentlerinde öngörülen idarî para cezaları kurum, kuruluş ve işletmelere üç katı olarak verilir." hükümlerine yer verilmiş, "İdarî yaptırımların uygulanması, tahsil usulü ve itiraz" başlığı altındaki 25. maddesinin son fıkrasında; bu Kanuna göre verilecek idarî para cezalarında ihlalin tespiti ve cezanın kesilmesi usulleri ile ceza uygulamasında kullanılacak makbuzların şekli, dağıtımı ve kontrolüne ilişkin usul ve esasların Maliye Bakanlığının görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirleneceği kural altına alınmıştır.

2872 sayılı Çevre Kanununun yukarıda yer verilen 25. maddesine dayanılarak hazırlanıp, 03/04/2007 günlü, 26482 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre Kanununa Göre Verilecek İdari Para Cezalarında İhlalin Tespiti ve Ceza Verilmesi ile Tahsili Hakkında Yönetmeliğin, "İhlalin tespiti" başlıklı 10. maddesinde "(1) Kanunda belirtilen ihlalin belirlenmesinde, fotoğraf, hava fotoğrafı, kamera, uydu görüntüleri ve diğer teknik cihazlardan yararlanılabilir.

Çevre mevzuatında istenen ve faaliyet sahibi tarafından sunulması zorunlu olan bilgi ve belgelerin sunulmaması ya da eksik sunulması halinde tespit edilen bu husus Çevre Denetim Tutanağına

yazılır.İhlalin tespiti için numune alınması gerekiyorsa, bu numuneler usulüne uygun olarak yeterli miktarda alınır, etiketlenir ve mühürlenerek, mevzuatta belirtilen zaman içinde yetkili laboratuvara teslim edilir veya gönderilir. Analiz sonuç raporları delil olarak değerlendirilir. Alınan numuneler denetim tutanaklarında belirtilir.Biyolojik çeşitliliğin tahribatının tespitinde gerektiğinde bilirkişiye başvurulabilir.Çevre mevzuatı ihlalinin belirlenmesi için fotoğraf, kamera ve diğer teknik cihazlardan yararlanılması veya numune alınması işlemi; ilgililerin olay mahallinden ayrılması, olayın kendine özgü mahiyeti gibi fiili imkânsızlıklar nedeniyle yapılamadığı durumlarda Çevre Denetim Tutanağının veya Tespit Tutanağının düzenlenmesi ihlalin tespiti için yeterlidir." kuralına yer verilmiş, "Denetim ve tespit tutanağının düzenlenmesi" başlıklı 13. maddesinde; "(1) Kanunun ilgili hükümleri çerçevesinde Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı veya Bakanlıkça yetki verilmiş kurum veya kuruluşların yetkili makam tarafından çevre denetimi ile görevlendirilen personelce yapılan denetimler sonucunda tespit edilen ihlallerle ilgili olarak, fiilleri işleyenler hakkında Ek-3'te yer alan Çevre Denetim Tutanağı; gemilerle ilgili olarak ise Ek-2'de yer alan Tespit Tutanağı düzenlenir.Çevre Denetim Tutanağı ile Tespit Tutanağı en az üç nüsha düzenlenir. Bunların her nüshası arasına karbon kâğıdı konulan ya da kendiliğinden karbonlu tutanaklar sabit, mürekkepli veya tükenmez kalemle tam ve eksiksiz doldurularak, tutanağı düzenleyenlerin her biri ve ihlale neden olan sorumlu kişi tarafından imzalanır. İhlale neden olan sorumlu kişi, imza atmaktan kaçındığı takdirde bu durum tutanakta belirtilir.Belirtilen şekilde düzenlenen Çevre Denetim Tutanağı ile Tespit Tutanağı, numune alınmış ise analiz sonucuna ilişkin rapor, fotoğraf, video çekimi yapılmış ise buna ilişkin kanıtlar ve ilgili diğer her türlü belgeler de eklenmek suretiyle denetim ile görevlendirilen personelin bağlı olduğu ve idarî yaptırım kararı vermeye yetkili merciye intikal ettirilir." düzenlemesi yer almıştır.

Yukarıda yer verilen hükümlere göre; 2872 sayılı Çevre Kanununda idari para cezası öngörülen ihlallerin tespiti için, Bakanlık merkez ve taşra teşkilatı veya Bakanlıkça yetki verilmiş kurum veya kuruluşların yetkili makamı tarafından çevre denetimi ile görevlendirilen personelce çevre denetim tutanağı düzenlenmesi, bu tutanağın ihlale neden olduğu tespit edilen sorumlu kişiye imzalatılması, imzadan imtina edilmesi halinde de bu hususun tutanakta belirtilmesi gerekmekte olup, bunun yanında ihlalin tespitinde fotoğraf, hava fotoğrafı, kamera, uydu görüntüleri ve diğer teknik cihazlardan yararlanılabileceği, duruma göre numune alınabileceği, ancak ilgililerin olay mahallinden ayrılması, olayın kendine özgü mahiyeti gibi fiili imkânsızlıklar nedeniyle teknik cihazlardan yararlanılamaması ve numune alınamaması halinde, ihlalin tespiti için Yönetmelikte öngörülen usule uygun olarak yetkili denetim elemanlarınca çevre denetim veya tespit tutanağının düzenlenmesinin yeterli olacağı açıktır.

Dosyanın incelenmesinden; davalı idare elemanlarınca yapılan denetim sonucunda düzenlenen 26/04/2010 günlü çevre denetim ve tespit tutanağı ile, ... plakalı aracın İstanbul İli, Sarıyer İlçesi, Uzunköprü Mevkii, Sarıyer- Kilyos Yolu, ... Peyzaj yanındaki ... Sürücü Kursu içindeki dere yatağına döküm yaptığının tespit edildiği, fotoğraf çekmek ve bilgi belge almak amacıyla döküm yapılan alana yaklaşıldığında araç sürücüsünün olay mahallini terk etmesi nedeniyle fotoğraf çekilemediği ve bilgi belge elde edilemediği hususunun tutanakta belirtildiği, tutanağın denetim elemanlarınca imzalandığı, bu tutanak esas alınarak izinsiz hafriyat dökümü yapıldığından bahisle Çevre Kanununun 20/(r) maddesi uyarınca davacı şirketin para cezasıyla cezalandırıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, dava konusu işlemin dayanağı çevre denetim tutanağının yukarıda yer verilen Yönetmelikte öngörülen usule uygun olarak düzenlenmiş olması, izinsiz döküm yaptığı tespit edilen araç sürücüsünün olay mahallinden ayrılması nedeniyle fotoğraf çekilemediği hususunun da tutanakta belirtilmiş olması, davacı tarafından da tutanağın gerçeğe aykırı düzenlendiğini, tutanakta yer alan tespitlerin gerçeği yansıtmadığını somut olarak ortaya koyan herhangi bir bilgi ve belgenin sunulmadığının anlaşılması karşısında, davacı şirkete ait araçla izinsiz hafriyat dökümü yapıldığının tespit edilmesi üzerine tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığından, işlemin iptali yolundaki temyize konu ısrar kararında hukuki isabet görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle, davalı idarenin temyiz isteminin kabulüne, İstanbul 5. İdare Mahkemesinin 25/04/2014 günlü, E:2014/801, K:2014/871 sayılı ısrar kararının bozulmasına, dosyanın mahkemesine gönderilmesine, kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (onbeş) gün içinde karar düzeltme yolu açık olmak üzere, 02/03/2016 tarihinde oyçokluğu ile karar verildi.

KARŞI OY

Temyiz edilen kararlar ilgili dosyanın incelenmesinden; İdare Mahkemesince verilen ısrar kararının usul ve hukuka uygun bulunduğu, dilekçede ileri sürülen temyiz nedenlerinin kararın bozulmasını gerektirecek nitelikte olmadığı anlaşıldığından, davalı idarenin temyiz isteminin reddi ile temyize konu ısrar kararının onanması gerektiği oyuyula, karara katılmıyorum.

Danıştay 6. Daire

Esas No : 2009 / 10535

Karar No : 2010 / 3809

Karar Tarihi : 14.04.2010

ÖZÜ: DAVACIYA AİT ETRAFI ÇİTLE ÇEVİRİLİ ALANDA İLK TESPİT TARİHİ OLAN 28.4.2006 TARİHİNDEN, SON TESPİTİN YAPILDIĞI 21.9.2007 TARİHİNE KADAR VAROLAN TEHLİKELİ ATIGIN KALDIRILMAMASI BAĞLAMINDA ATIGIN ARAZİYE DÖKÜLMESİNE GÖZ YUMAN VE SESSİZ KALAN DAVACININ TEHLİKENİN GİDERİLMESİ İÇİN ÖNLEM ALMAMASI VE HİÇ BİR HAREKETTE BULUNMAMASI NEDENİYLE ÇEVRENİN KİRLİTİLMESİ EYLEMİNE İŞTİRAK ETTİĞİ SONUÇUNA ULAŞILMIŞTIR. BU İTİBARLA DAVACIYA ÇEVRE PARA CEZASI VERİLMESİNE İLİŞKİN İŞLEMDE HUKUKA AYKIRILIK BULUNMADIĞINDAN, İŞLEMİN İPTALİ YOLUNDAKİ İDARE MAHKEMESİ KARARINDA İSABET GÖRÜLMEMİŞTİR.

İstemin Özeti : Kocaeli 1. İdare Mahkemesinin 21.4.2009 günlü, E:2008/139, K:2009/304 sayılı kararının usul ve yasaya aykırı olduğu ileri sürülerek bozulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Savunma verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi N. B.'ın Düşüncesi : Temyiz isteminin reddi ile mahkeme kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Ü. Ö. Düşüncesi : İdare ve vergi mahkemelerince verilen kararların temyizen incelenerek bozulabilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 49 uncu maddesinin birinci fıkrasında belirtilen nedenlerin bulunması gerekmektedir.

Temyiz dilekçesinde öne sürülen hususlar, söz konusu maddede yazılı nedenlerden hiçbirisine uymadığından, istemin reddi ile temyiz edilen Mahkeme kararının onanmasının uygun olacağı düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüşüldü:

KARAR : Dava, 2872 sayılı Yaşa uyarınca para cezası verilmesine ilişkin 2.10.2007 günlü, 24 sayılı işlemin iptali istemiyle açılmış, İdare Mahkemesince, davacı şirketin atıkların döküldüğü taşınmazın maliki olduğu, atıkların ... Kimya San Tic.A.Ş.e ait olduğu ve bu hususun şirket yönetim kurulu üyesi ... tarafından da kabul edildiği, davacı şirketle ... Kimya San. Tic. A.Ş. arasında her ne kadar ticari ve hukuki bağ bulunduğu ileri sürülmekte ise de bunun iştirak halinde suçun işlendiğini açık ve net bir şekilde ortaya çıkaracak şekilde ortaya konulmadığı, davacı şirketle kirlenme fiilini işleyen şirketlerin tüzel kişilikleri ayrı olduğundan her tüzel kişiliğin hukuki ve cezai sorumluluğun da ayrı ayrı olması zorunlu olduğu para cezasının çevre kirliliğine neden olan şirkete verilmesi gerekirken, taşınmazın mülkiyet hakkına sahip olan davacı şirkete taşınmazın maliki sıfatıyla ceza verilmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle iptaline karar verilmiş, bu karar davalı idare tarafından temyiz edilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 8.maddesinde "Her türlü atık ve artığı, çevreye zarar verecek şekilde, ilgili yönetmeliklerde belirlenen standartlara ve yöntemlere aykırı olarak doğrudan ve dolaylı biçimde alıcı ortama vermek, depolamak, taşımak, uzaklaştırmak ve benzeri faaliyetlerde bulunmak yasaktır. Kirlenme ihtimalinin bulunduğu durumlarda ilgililer kirlenmeyi önlemekle; kirlenmenin meydana geldiği hallerde kirlenmeyi durdurmak, kirlenmenin etkilerin gidermek veya azaltmak için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler". Hükmü, 13.maddesinde "Tehlikeli kimyasalların belirlenmesi, üretimi, ithalatı, atık konumuna gelinceye kadar geçen süreçte kullanım alanları ve miktarları, etiketlenmesi, ambalajlanması, sınıflandırılması, depolanması, risk değerlendirilmesi, taşınması ile ihracatına ilişkin usul ve esaslar ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. Yönetmelik hükümlerine aykırı olarak piyasaya sürüldüğü tespit edilen tehlikeli kimyasallar ile bu kimyasalları içeren eşya, bunları satış ve kullanım amacıyla piyasaya süren kurum, kuruluş ve işletmelere toplattırılır ve imha ettirilir. Nakil ve imha için gereken masraflar ilgililerince karşılanır. Bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi halinde bu masraflar, ilgili kurum, kuruluş ve işletmelerden 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre tahsil edilir." hükmü, 20 (v) maddesinde, "Bu Kanunda ve ilgili yönetmeliklerde öngörülen yasaklara veya sınırlamalara aykırı olarak tehlikeli atıkları toplayan, ayıran, geçici ve ara depolama yapan, geri kazanan, yeniden kullanan, taşıyan, ambalajlayan, etiketleyen, bertaraf eden ve ömrü dolan tehlikeli atık bertaraf tesislerini kurallara uygun olarak kapatmayanlara 100.000 Türk lirasında 1.000.000 Türk lirasına kadar idari para cezası verilir." hükmü yer almıştır.

Belirtilen hükümlerin değerlendirilmesinden, çevre kirliliğine neden olacak eylemlerde bulunmanın yasak olduğu, ilgililerin kirlenmeyi önlemek ve etkilerin azaltmakla yükümlü olduğu, yasaklara veya sınırlamalara aykırı olarak tehlikeli atıkları toplayan, ayıran geçici ve ara depolama yapan, geri kazanan, yeniden kullanan, taşıyan, ambalajlayan, etiketleyen, bertaraf eden ve ömrü dolan tehlikeli atık bertaraf

tesislerini kurallara uygun olarak kapatmayarak kirletme fiilini işleyen özel veya hükmi şahsa kanunda öngörülen oranda ceza verileceği sonucuna ulaşılmaktadır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 14.maddesinin 1.fıkrasında, kabahatlerin işlenişine birden fazla kişinin iştirak etmesi halinde bu kişilerin herbiri hakkında fail olarak para cezası verileceği kuralla bağlanmıştır.

Dosyanın incelenmesinden, davacı şirkete ait Kocaeli Körfez İlçesi, Osmanlı Köyü, Duranlı Mah. Muratyeri mevkiinde ihbar üzerine 20.4.2006 tarihinde yapılan denetim sonucu kimyasal atıkların bulunduğu ve bunların ... Kimya San. Tic. A.Ş.'ye ait olduğunun saptanması üzerine 21.4.2006 tarihli işlemle adı geçen şirkete 3.925,00 TL çevre para cezası verildiği, şirket yönetim kurulu üyesi ... tarafından davalı idareye verilen 29.11.2007 tarihli dilekçede, atıkların ... Kimya San Tic'e ait olduğunun bildirilmesi üzerine 15.2.2008 tarihli 1 sayılı işlemle şirket yönetim kurulu üyesi olarak ... adına 107.000 TL çevre para cezası verildiği, ilk tespitin yapıldığı tarihten bu yana etrafı çitle çevrili alanda bulunan tehlikeli atık kaldırılmadığı gibi bir miktar İBC içerisinde katranımsı siyah renkli petrol türevi atık malzemenin de burada olduğu ve bir kısmının toprak üstüne döküldüğünün tespit edildiği, 21.9.2007 tarihinde Özgür Kocaeli Gazetesinde çıkan haber üzerine aynı yerde yeniden yapılan denetim ve tespitlerde atıkların bulunduğu taşınmazın sahibi davacı şirkete 2.10.2007 tarih ve 24 sayılı dava konusu işlemle 321.000 TL çevre para cezası verildiği ve bu işlemin iptali istemiyle görülmekte olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda davacıya ait etrafı çitle çevrili alanda ilk tespit tarihi olan 28.4.2006 tarihinden, son tespitin yapıldığı 21.9.2007 tarihine kadar varolan tehlikeli atığın kaldırılmaması bağlamında atığın araziye dökülmesine göz yuman ve sessiz kalan davacının tehlikenin giderilmesi için önlem almaması ve hiç bir harekette bulunmaması nedeniyle çevrenin kirletilmesi eylemine iştirak ettiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu itibarla davacıya çevre para cezası verilmesine ilişkin işlemde hukuka aykırılık bulunmadığından, işlemin iptali yolundaki idare mahkemesi kararında isabet görülmemiştir.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle, Kocaeli 1. İdare Mahkemesinin 21.4.2009 günlü, E:2008/139, K:2009/304 sayılı kararının bozulmasına, dosyanın adı geçen mahkemeye gönderilmesine, 14.04.2010 gününde oybirliğiyle karar verildi.

Gaziantep BİM, 2. İDD, E. 2019/927 K. 2020/1534 T. 24.12.2020

Gaziantep BİM - 2. İdare Dava Dairesi

Esas No.: 2019/927

Karar No.: 2020/1534

Karar tarihi: 24.12.2020

**İSTİNAF İSTEMİNDE BULUNAN(DAVACI) :F1 PLASTİK HURDA METAL İNŞAAT TEKSTİL
TAŞIMACILIK LİMİTED ŞİRKETİ**

VEKİLİ:AV. K1 (E-Tebliğat)

KARŞI TARAF (DAVALI) :GAZİANTEP VALİLİĞİ

VEKİLİ:AV. K2

Gaziantep Muhakemat Müdürlüğü Şehitkamil/GAZİANTEP

İSTEMİN ÖZETİ :Gaziantep İli, Şehitkamil İlçesi, A1 adresinde faaliyet gösteren davacı şirketin, F2 Geri Kazanım Endüstri Makina San. Ve Tic. Ltd. Şti. Ünvanlı işletmeye 'Çevre İzin ve Lisans Belgesi/Geçici Faaliyet belgesi' olmadığı dönemlerde atık gönderildiğinin tespit edildiğinden bahisle 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20. maddesi uyarınca 152,925,00.-TL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin Gaziantep Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün 22/01/2018 tarih ve E.411 sayılı işleminin iptali istemiyle açılan davada; Gaziantep 1. İdare Mahkemesince verilen 30/01/2019 gün ve E:2018/635 , K:2019/132 sayılı " davanın **reddine**" ilişkin kararın davacı vekili tarafından; idari para cezasına konu atıkların toplanması işini geri kazanım şirketine verildiğini, bu şirkete fatura kestiklerini, ilgili şirketin izin/çevre lisansı bulunmadığını bilmediklerini, kasti olarak tesis edilen bir işlem olmadığı, sonrasında şirketlerinin geçici faaliyet belgesi almaya hak kazandığını, dava konusu işlemin kirleten öder prensibine aykırı olduğu, üzerine düşen yükümlülükleri yerine getirdiği, kusurları olmadığı, dava konusu işlemin hukuka ve mevzuata aykırı olduğu ileri sürülerek istinaf yoluyla incelenerek kaldırılması istenilmektedir.

SAVUNMANIN ÖZETİ:Savunma verilmemiştir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi İkinci İdari Dava Dairesi'nce işin gereği görüşüldü:

Dava; Gaziantep İli, Şehitkamil İlçesi, A1 adresinde faaliyette gösteren davacı şirketin, F2 Geri Kazanım Endüstri Makina San. Ve Tic. Ltd. Şti. Ünvanlı işletmeye 'Çevre İzin ve Lisans Belgesi/Geçici Faaliyet belgesi' olmadığı dönemlerde atık gönderildiğinin tespit edildiğinden bahisle 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20. maddesi uyarınca 152,925,00.-TL idari para cezası ile cezalandırılmasına ilişkin

Gaziantep Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nün 22/01/2018 tarih ve E.411 sayılı işleminin iptali istemiyle açılmıştır.

İdare Mahkemesince; "*Olayda; dava dosyasında bulunan bilgi ve belgelerin birlikte değerlendirilmesinden, davacı şirketin söz konusu dönemlerde lisans belgesi 03/04/2017 tarihinde iptal edilen dava dışı F2 Geri Kazanım Endüstri Makine San. Ve Tic. Ltd. Şti'ne tehlikesiz atık hurda satışı yaptığı görülmektedir. Bu durumda, Atık Yönetmeliği hükümleri ve Bakanlıkça belirlenen esaslara uygun olarak izin/çevre lisans belgesi almış atık işleme tesislerine göndermekle yükümlü olunan atıkların, çevre izin/lisansı bulunmayan firmaya gönderilmesi nedeniyle davacı şirkete, 2872 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.*" gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiştir.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun "Tanımlar" başlıklı 2. maddesinde, atık kavramı, herhangi bir faaliyet sonucunda oluşan, çevreye atılan veya bırakılan her türlü madde olarak tanımlanmış, alıcı ortam kavramının, hava, su, toprak ortamları ile bu ortamlarla ilişkili ekosistemleri ifade ettiği belirtilmiş, "**11. maddesinin 1. fıkrasında**, "Üretim, tüketim ve hizmet faaliyetleri sonucunda oluşan atıklarını alıcı ortamlara doğrudan veya dolaylı vermeleri uygun görülmeyen tesis ve işletmeler ile yerleşim birimleri atıklarını yönetmeliklerde belirlenen standart ve yöntemlere uygun olarak arıtmak ve bertaraf etmekle veya ettirmekle ve öngörülen izinleri almakla yükümlüdürler.", "**20/r maddesinde de**, "Bu Kanunda ve yönetmeliklerde öngörülen usul ve esaslara, yasaklara veya sınırlamalara aykırı olarak atık toplayan, taşıyan, geçici ve ara depolama yapan, geri kazanan, geri dönüşüm sağlayan, tekrar kullanan veya bertaraf edenlere 24.000 Türk Lirası, ithal edenlere 60.000 Türk Lirası idarî para cezası verilir.", ve "Bu maddenin (k), (l), (r), (s), (t), (u), (v) ve (y) bentlerinde öngörülen idarî para cezaları kurum, kuruluş ve işletmelere üç katı olarak verilir." hükümleri yer almaktadır.

Öte yandan, 02/04/2015 tarihli ve 29314 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan **Atık Yönetimi Yönetmeliği'nin "Genel ilkeler" başlıklı 5. maddesinin 1. fıkrasının ö) bendinde**, atıkların toprağa, denizlere, göllere, akarsulara ve benzeri alıcı ortamlara dökülmesi, doğrudan dolgu yapılması ve depolanması suretiyle çevrenin kirletilmesinin yasak olduğu belirtilmiş, "Atık üreticisinin ve atık sahibinin yükümlülükleri" başlıklı 9. maddesinin 1. fıkrasının g) bendinde, atık üreticisinin atıklarını bu Yönetmelik hükümleri ve Bakanlıkça belirlenen esaslara uygun olarak izin/çevre lisansı almış atık işleme tesislerine göndermekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış, "Tanımlar" başlıklı 4. maddesinin j) bendinde, atık üreticisi, faaliyetleri sonucu atık oluşumuna neden olan kişi, kurum, kuruluş ve işletme ve/veya atığın bileşiminde veya yapısında bir değişikliğe neden olacak ön işlem, karıştırma veya diğer işlemleri yapan herhangi bir gerçek ve/veya tüzel kişi olarak tanımlanmış, g) bendinde de, atık işleme tesisinin ön işlem ve ara depolama tesisleri dâhil aktarma istasyonları hariç olmak üzere, atıkları ek-2/A ve ek-2/B'deki faaliyetlerle geri kazanan ve/veya bertaraf eden tesisi ifade ettiği belirtilmiştir.

Bu kuralların değerlendirilmesinden, herhangi bir faaliyet sonucunda oluşan atıkların 2872 sayılı Kanun'a ve ilgili yönetmeliklere aykırı olarak alıcı ortama, bu arada toprağa verilmesinin-dökülmesinin yasak olduğu, bu fiilin idari para cezasıyla cezalandırılacağı, öte yandan, atıkların geri kazanılmak veya bertaraf edilmek üzere izin/çevre lisansı almış atık işleme tesislerine gönderilmesi gerektiği, bu konudaki yükümlülüğün atık üreticisine ait bulunduğu görülmektedir.

Dosyanın incelenmesinden, davacı şirketin, Gaziantep İli, Şehitkamil İlçesi, A1 adresinde hava emisyon, tehlikesiz atık geri kazanım, ambalaj atığı geri kazanım işi ile iştigal ettiği, Çevre ve Şehircilik

Bakanlığı'nın yazısı üzerine Uşak Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü ekiplerince Uşak İli, A2 adresinde faaliyet gösteren F2 Geri Kazanım Endüstri Makina San. Ve Tic. Ltd. Şti ünvanlı işletme hakkında denetimler yapıldığı, firmanın 2015 ve 2017 yıllarına ait faturaların incelenmesi sonucunda geçici faaliyet belgesi/çevre izin ve lisans belgesi bulunmadığı halde atık alımı gerçekleştirildiği, bu dönemlerde F1 Plastik Hurda Metal İnş. Teks. Taş. Ltd. Şti'nin de (davacı şirketin) atık gönderdiğinin Gaziantep Valiliği Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'ne bildirilmesi üzerine 30.11.2017 tarihinde davacı şirkette yapılan denetimde 06/04/2017, 07/04/2017, 12/04/2017 ve 14/04/2017 tarihlerinde adı geçen firmaya tehlikesiz atık çıkışı yapıldığı tespit edildiğinden bahisle davacı şirkete Çevre Kanununun 20/r maddesi gereğince 152.925,00.-TL idari para cezası verildiği, bakılan davanın da bu cezanın iptali istemiyle açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlıkta, F2 Geri Kazanım Endüstri Makina San. Ve Tic. Ltd. Şti ünvanlı işletmeye ait işyerinde 06/11/2017 tarihinde denetim yapıldığı, bu tarihte yapılan denetimde davacı şirket kayıtlarında bulunan faturaların tümünün incelendiği, tesisin geçici faaliyet belgesi ve çevre izin ve lisans belgesinin bulunmadığı 25/05/2015 tarihi öncesinde ve geçici faaliyet belgesinin yargı kararı ile iptal edildiği 27/03/2017-24/04/2017 tarihleri arasında faaliyette bulunduğu F2 Geri Kazanım Endüstri Makina San. Ve Tic. Ltd. Şti tarafından açılan davada Uşak İdare Mahkemesi'nce verilen 20/11/2019 gün ve E:2019/264, K:2019/105 sayılı kararından anlaşıldığı, davacı şirketin de geçici faaliyet belgesinin yargı kararı ile iptal edildiği 27/03/2017-24/04/2017 tarihleri arasında 06/04/2017, 07/04/2017, 12/04/2017 ve 14/04/2017 tarihlerinde adı geçen firmaya tehlikesiz atık çıkışı yapıldığı sabit olmakla birlikte davacının F2 Geri Kazanım Endüstri Makina San. Ve Tic. Ltd. Şti'nin geçici faaliyet belgesinin yargı kararı ile iptal edildiğini bilmediği, anılan belgenin iptal edildiğine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca ilgili şirketlere bildirim veyahut duyuruda bulunulduğuna ilişkin bir belge ve belgeye dosya kapsamında rastlanmadığı, davacının da firmanın izin belgesinden bir suret alınarak ticarete başlandığını, geçici olarak iptal edilen belgeden alıcı firma tarafından kendilerine bildirilmediği gibi Bakanlıkça da herhangi bir şekilde bilgi verilmediği ve ilanın da yapılmadığı, anılan iznin iptal edildiğini öğrenme imkanının bulunmadığı, dolayısıyla davacı şirketin, ilgili firmanın geçici faaliyet belgesinin bilme imkanı olmadığı görülmektedir.

Bu durumda; davacı şirketin atık verdiği şirketin geçici faaliyet belgesinin yargı kararı ile iptal edildiği 27/03/2017-24/04/2017 tarihleri arasında atık kabul etmemesi gerektiği, davalı idarenin anılan tarihlerde izin belgesinin iptaline ilişkin herhangi bir bildirimde bulunmadığı, davacı şirketin izin belgesinin iptal edildiğini bildiği veya bilmesi gerektiğine ilişkin herhangi bir belgenin de dosya kapsamında bulunmadığı göz önüne alındığında dava konusu işlemde hukuka ve hakkaniyete uyarlık, davanın reddine yönelik mahkeme kararında ise hukuki isabet bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, **istinaf başvurusunun kabulüne, Gaziantep 1. İdare Mahkemesince verilen 30/01/2019 gün ve E:2018/635, K:2019/132 sayılı kararının kaldırılmasına, dava konusu işlemin iptaline**, dava ve istinaf aşamasına ilişkin olmak üzere aşağıda dökümü yapılan toplam 569,10 -TL (409,30+159,80) yargılama gideri ile kararın verildiği tarihte geçerli olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi uyarınca belirlenen 2040,00-TL avukatlık ücretinin davalı idareden alınarak davacıya verilmesine, posta gideri avansından artanın 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 333. maddesi uyarınca kararın kesinleşmesinden sonra mahkemesince davacıya re'sen iadesine, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45/6 maddesi gereğince temyiz yolu kapalı olmak üzere kesin olarak, 24/12/2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Danıştay 6. Daire

Esas No : 2019 / 7653
Karar No : 2020 / 1490
Karar Tarihi : 12.02.2020

İSTEMİN KONUSU : Adana 1. İdare Mahkemesi'nin 25/11/2015 tarih ve E:2015/94, K:2015/2210 Sayılı kararının temyizden incelenerek bozulması istenilmektedir.

YARGILAMA SÜRECİ:

Dava konusu istem: Davacı tarafından, Adana ili, Karataş ilçesi, Meletmez Köyünde, Akyatan Gölüne bağlanan kanalla göl arasında kalan alanda tarımsal faaliyet yapılmak suretiyle 2872 Sayılı Çevre Kanununun 9 . maddesinin (c) ve (e) bentlerinin ihlal edildiğinden bahisle aynı Kanunun 20. maddesinin 1. fıkrasının (k) bendi uyarınca 35.193,00 TL para cezası verilmesine ilişkin 23/12/2014 tarih ve 2014/205 Sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığı işleminin iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi kararının özeti: Temyize konu kararda; davacının Akyatan Lagününün uluslararası öneme haiz sulak alan ve yaban hayatı geliştirme sahası olduğunu bilmeksizin kullandığı ve Lagünün doğal yapısını tarımsal faaliyet yapmak suretiyle bozma kastının olmadığı sonucuna varılmıştır.

Belirtilen gerekçelerle hukuka aykırı bulunan dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

TEMYİZ EDENİN İDDİALARI : 2872 Sayılı Çevre Kanununun 28 . maddesinde çevreyi kirletenler ve çevreye zarar verenler sebep oldukları kirlenme ve bozulmadan doğan zararlardan dolayı kusur şartı aranmaksızın sorumludurlar hükmü gereğince dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı ileri sürülmektedir.

KARŞI TARAFIN SAVUNMASI : Savunma verilmemiştir.

DANIŞTAY TETKİK HAKİMİNİN DÜŞÜNCESİ : Temyiz isteminin kabulüyle Mahkeme kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

Karar veren Danıştay Altıncı Dairesince, 09/07/2018 günlü, 30473 (3. mükerrer) sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 703 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 216 . maddesiyle 10/07/2018 günlü, 30474 Sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi uyarınca, husumetin Orman ve Su İşleri Bakanlığı yerine Tarım ve Orman Bakanlığına yöneltilmesine karar verilerek, Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüldü:

KARAR : İNCELEME VE GEREKÇE:

MADDİ OLAY : Davacıya, Adana ili, Karataş ilçesi, Meletmez Köyünde, Akyatan Gölüne bağlanan kanalla göl arasında kalan alanda tarımsal faaliyet yapmak suretiyle, 2872 Sayılı Çevre Kanununun 9 . maddesinin (c) ve (e) bentlerini ihlal ettiğinden bahisle aynı Kanunun 20. maddesinin 1. fıkrasının (k) bendi uyarınca 35.193,00 TL para cezası verilmesine ilişkin 23/12/2014 tarih ve 2014/205 Sayılı Orman ve Su İşleri Bakanlığı işlemi tesis edilmiştir.

Bunun üzerine bakılan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

2872 Sayılı Çevre Kanununun 9 . maddesinin (c) fıkrasında, "Ulusal mevzuat ve taraf olduğumuz uluslararası sözleşmeler ile koruma altına alınarak koruma statüsü kazandırılmış alanlar ve ekolojik değeri olan hassas alanların her tür ölçekteki plânlarda gösterilmesi zorunludur. Koruma statüsü kazandırılmış alanlar ve ekolojik değeri olan alanlar, plân kararı dışında kullanılamaz.", (e) fıkrasında, "Sulak alanların doğal yapılarının ve ekolojik dengelerinin korunması esastır. Sulak alanların doldurulması ve kurutulması yolu ile arazi kazanılamaz. Bu hükme aykırı olarak arazi kazanılması halinde söz konusu alan faaliyet sahibince eski haline getirilir. Sulak alanların korunması ve yönetimine ilişkin usûl ve esaslar ilgili kurum ve kuruluşların görüşü alınarak Bakanlıkça çıkarılacak yönetmelikle belirlenir. " , 20. maddesinin 1. fıkrasının (k) bendinde, "Bu Kanunun 9. maddesinin (a) bendinde belirtilen hususlara aykırı olarak biyolojik çeşitliliği tahrip edenlere, (d) bendi uyarınca ilan edilen Özel Çevre Koruma Bölgeleri için tespit edilen koruma ve kullanma esaslarına aykırı davrananlara ve (e) bendinin ikinci paragrafı uyarınca sulak alanlar için yönetmelikle belirlenen koruma ve kullanım usûl ve esaslarına aykırı davrananlar ile (f) bendinde belirlenen esaslara ve yasaklamalara aykırı davrananlara ... idarî para cezası verilir." hükmü düzenlenmiştir.

4915 Sayılı Kara Avcılığı Kanununun 4 . maddesinde, "...Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarındaki kamuya ait açıklıkların ve mevcut olan ağaçların, bitki örtüsünün yanması, her ne sebeple olursa olsun kesilmesi, sökülmesi, boğulması, budanması sonucunda oluşacak açıklıklar ve arazinin düzeltilmesi suretiyle elde edilecek sahalar işgal edilemez, kullanılamaz, bu yerlere her türlü yapı ve tesis yapılamaz, bu yapı ve tesisler tapuya tescil edilemez. Bu gibi yapı ve tesislere hiçbir kayıt ve şart aranmadan doğrudan

doğruya Bakanlıkça el konulur. Bu sahalarda yaban hayatının tahrip olmasına, ekosistemin bozulmasına neden olan olumsuz müdahalelerden dolayı Bakanlıkça yapılacak iyileştirme çalışmalarına ait giderler sebebiyet verenlerden ayrıca tazmin edilir..." hükmüne yer verilmiştir.

Özellikle Su Kuşları Yaşama Ortamı Olarak Uluslararası Öne Sahip Sulak Alanlar Hakkında Sözleşme (Ramsar Sözleşmesi)'nin uygulanmasına yönelik, uluslararası öne sahip olsun veya olmasın tüm sulak alanların korunması, geliştirilmesi ve bu konuda görevli kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyon esaslarını belirlemek amacıyla düzenlenen ve 17/05/2005 tarihli 25818 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Sulak Alanların Korunması Yönetmeliğinin 4. maddesinde, "...Sulak alan: Tabii veya suni, devamlı veya geçici, suları durgun veya akıntılı, tatlı, acı veya tuzlu, denizlerin gelgit hareketlerinin çekilme devresinde altı metreyi geçmeyen derinlikleri kapsayan, başta su kuşları olmak üzere canlıların yaşama ortamı olarak önem taşıyan bütün sular, bataklık, sazlık ve turbiyeler ile bu alanların kıyı kenar çizgisinden itibaren kara tarafına doğru ekolojik açıdan sulak alan kalan yerleri,..." , 5. maddesinde, "Sulak alanların korunmasında aşağıdaki ilkelere uyulması zorunludur. a) Sulak alanların kirlenmemesi, doğal yapılarının ve ekolojik karakterlerinin korunması zorunludur. Her türlü arazi ve su kullanım planlamalarında, sulak alanların işlev ve değerlerinin korunması esastır. b) Sulak alanlarda biyolojik çeşitliliğin korunması ve geliştirilmesi için gerekli tedbirler alınır. c) Sulak alanların akılcı kullanımı ile uyumlu, korunmalarına ve geliştirilmelerine katkı sağlayacak faaliyetler desteklenir ve teşvik edilir. d) Ekolojik karakteri bozulmuş sulak alanların rehabilitasyonu sağlanır. e) Kurutulmuş sulak alanların teknik ve ekonomik olarak uygun olanlarının geri kazanımı için gerekli tedbirler alınır. f) Ramsar Listesinde yer alsın veya almasın uygun sulak alanlarda su kuşları popülasyonlarının artırılması sağlanır.", 19. maddesinde, "Bu bölgede; a) Mevcut arazi kullanımı dışında yeni tarımsal alanlar açılmaz, mevcut tarım arazilerinde suni gübre ve tarım ilaçları kullanılmaz. b) Ağaç kesimi yapılamaz. c) Kuş gözlem kuleleri, gözlemevleri, seyir amaçlı yaya yolları, Genel Müdürlük izni ile yapılır. d) İçme, kullanma ve sulama suyu projelerine ait zorunlu tesisler, Genel Müdürlük izni ile yapılır. e) Madensel tuzların çıkarılması, su ürünleri istihali ve bunlara ait zorunlu tesisler Genel Müdürlük izni ile yapılır. f) Bu Yönetmeliğin 9. ve 10. maddelerinde tanımlanan usul ve esaslar çerçevesinde turba çıkarımı ve saz kesimi yapılır. g) Hayvan otlatılmasına izin verilebilir. Yukarıda belirtilenlerin dışında hiçbir faaliyete ve yapılaşmaya izin verilmez.", 25. maddesinde "Ramsar alanlarının sınırları Komisyon tarafından belirlenecek kurum ve kuruluşların uzmanlarının arazide yapılan inceleme ve değerlendirmelerle tespit edilir. Ramsar sınırları 1/25.000 ölçekli haritalar üzerinde gösterilir ve Komisyonun görüşüne sunulur. Komisyonun uygun görüş alındıktan sonra Bakanlıkça onaylanır ve Resmî Gazete'de yayımlanır.", 26. maddesinde "Bakanlıkça, "Ramsar Sözleşmesi Sulak Alan Yönetim Planı Rehberi" esas alınarak, uluslararası öne sahip her bir sulak alan için yönetim planı yapılır veya yaptırılır...Valilikler; mahalli çevre kurulları ve yerel sulak alan komisyonları vasıtasıyla yönetim planlarının uygulanmasını, sürekli ve etkin bir izlemenin yapılmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır ve düzenlemeleri yapar.", 35. maddesinde ise "Uygulamadan sorumlu kurum ve kuruluşlar ile gerçek ve tüzel kişiler, sulak alanların korunmasında bu Yönetmelik ve Yönetmelik uyarınca hazırlanan yönetim planları ile belirlenen esaslara uygun işlem yapmakla yükümlüdürler. Bu Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında 2872 Sayılı Çevre Kanununun ilgili maddeleri uygulanır. " hükmüne yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Dosyanın incelenmesinden, Dolaplı ile Meletmez Köyleri arasında Akyatan Gölünün sularının çekilmesiyle ortaya çıkan alanın, bazı şahıslar tarafından sürüldüğü ve Milli Park alanına tecavüz olduğunun Tuzla/Karataş İlçe Jandarma Komutanlığı ekipleri tarafından tutulan 22/09/2014 tarihli tutanak ile tespit edildiği, Tuzla Jandarma Komutanlığı'nın 22/10/2014 tarih ve 14 Sayılı yazısıyla Orman ve Su İşleri Bakanlığı 7.Bölge Müdürlüğü Adana Şubesi Müdürlüğüne durumun bildirilmesi üzerine Müdürlük görevlileri ile Jandarma ekiplerince 05/11/2014 tarihinde sahada yapılan incelemeler neticesinde, tarımsal faaliyette bulunan alanın tamamının Yaban Hayatı Geliştirme Sahası içerisinde olmak üzere, önemli bir kısmının da Sulak Alan Ekolojik Etkilenme Bölgesinde kaldığı, bahsedilen alanda davacı tarafından pamuk ekimi yapıldığı, davacının 25/11/2014 tarihli ifadesinde, bahse konu alanı 40 yıldır ektiğini, ecrimisil ödediğini, burasının yaban hayatı geliştirme sahasında olduğunu bilmediğini, 2014 yılı Kasım ayı içinde Milli Parklar ekipleri tarafından tutanak tutulunca öğrendiğini, ayrıca civar köylerde Karataş Dalyan girişine kadar Dalyan'daki araziye tecavüzün söz konusu olduğu, bu köylerin de kendilerinde olduğu gibi ölçümlerinin yapılarak men edilmelerinin gerektiği, işgali söz konusuysa çıkmaya razı olduğunu belirttiği, yapılan tespitlere ve 05/11/2014 tarihli inceleme raporuna istinaden davacı hakkında 35.193,00 TL idari para cezası verilmesi üzerine, bu para cezasının iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Akyatan Lagününün 15/04/1998 tarihli ve 23314 Sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak Uluslararası Öne Sahip Sulak Alan (Ramsar) olarak kabul edildiği, ayrıca Akyatan ve Tuzla Lagünlerinin Bakanlar Kurulu'nun 07/09/2005 tarih ve 2005/9453 Sayılı kararının 16/10/2005 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmasıyla Yaban Hayatı Geliştirme Sahası ilan edildiği, söz konusu alanın aynı zamanda Doğal Sit Alanı olduğu, bölgede bulunan tüm taşınmazların tapu kayıtlarına 12/09/1997 tarihli "Korunması Gerekli Taşınmaz Mal Kültür Varlığıdır" şerhinin işlendiği görülmektedir.

Bu durumda, tutulan tutanaklar, davacının alınan ifadesi ve dosya kapsamındaki diğer tüm bilgi ve belgelerle birlikte değerlendirildiğinde, Adana ili, Karataş ilçesi, Meletmez Köyü sınırları dahilinde bulunan sulak alan niteliğindeki alanın doğal yapısını ve ekolojik dengesini, tarımsal faaliyet yapmak suretiyle tahrip ettiği sabit olan davacı hakkında 2872 Sayılı Kanun uyarınca verilen para cezasında hukuka aykırılık, aksi yöndeki Mahkeme kararında ise hukuki isabet bulunmamaktadır.

SONUÇ : Açıklanan nedenlerle;

- 1.2577 Sayılı Kanun'un 49 . maddesine uygun bulunan davalının temyiz isteminin kabulüne,
2. Dava konusu işlemin yukarıda özetlenen gerekçeyle iptaline ilişkin temyize konu Adana 1. İdare Mahkemesi'nin 25/11/2015 tarih ve E:2015/94, K:2015/2210 Sayılı kararının BOZULMASINA,
3. Dosyanın anılan Mahkemeye gönderilmesine,
4. 2577 Sayılı Kanun'un (Geçici 8. maddesi uyarınca uygulanmasına devam edilen) 54. maddesinin 1. fıkrası uyarınca bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere 12.02.2020 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.